

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2650 — nočna 2996, 2994 in 2995

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Kmetijski dolgovi

Vprašanje kmetijskih dolgov je postalo posebno aktualno v sedanji krizi kmetijstva, ki je zamajala temelje gospodarstva cele vrste držav. Kmetijski dolgovi so sami na sebi samo eden izmed številnih znakov krize našega kmetijstva, vendar so tisti vzrok, ki žene kmete s posestev, ki so jih s tolikim trudom obdelovali, podedujoč jih od prejšnjih generacij. Posebno je bilo to vprašanje aktualno v nekaterih predelih naše države, kjer je bil kmetijski kredit osnovan na popolnoma drugi podlagi kakor n. pr. pri nas v Sloveniji. Tako je prišlo do lanskega zakona o varstvu kmetij, ki je odgodil eksekutivna izterjevanja kmetijskih dolgov za nedoločeno dobo.

Zakon je bil zamišljen kot prehodni ukrep in takoj se je pojavilo nešteto načrtov za konkretno ureditev tega vprašanja. Vsi ti projekti pa so imeli večinoma to slabo stran, da so hoteli reševati krizo enostransko v korist posameznikov ali samo enega dela stanu na škodo drugih stanov. Zaradi različnih interesov se je končna rešitev problema odlagala, dokler nismo dobili sedaj po devetnajstih mesecih začasnega varstva nove predloge za ureditev kmetijskih dolgov. V tej dobi se ni izpolnilo pričakovanje, da se bodo v splošnem razmerah izboljšale. Nasprotno je kmetički stan zapadel v še hujšo krizo. Cene kmetijskih pridelkov se niso dvignile, nasprotno pa so radi valutarnih sprememb narastle cene proizvodov, katere mora kmet kupovati. Kriza je potisnila življenjski standard našega kmeta še na nižjo stopnjo. Danes je življenjski standard našega kmeta v marsičem sličen onemu pred 50 leti, ko smo dobili črne bukve kmečkega stanu. Celo petrolej izginja iz naših kmetijskih hiš in spet prihajajo v veljavno trsko. Karkoli je mogoče, si naredi kmet sam doma in hrana naših prednikov prihaja zopet do veljave: brez mesa, brez belega kruha, v nekaterih krajih celo koruznega kruha ni več idr. V takih razmerah ni čudno, če mislijo prezadolženi kmetje, da jim ne bo treba odplačati dolgov, ko zmorejo komaj za tekoče obresti.

Novi predlog, ki ga je naznanil ministrski predsednik g. dr. Sršič, prinaša novo ureditev kmetijskih dolgov. Sedanji vsi kmetijski dolgovi se spreminjajo v dolgoročne (odplačati jih bo treba v 12 letih). Njih obrestna mera (za denarne zavode 6.02%, za zasebnike 3.34%) je nizka. Poleg tega je treba v prvem letu plačati samo 6% dolga, kasneje pa odstotek odplačila narašča do 18% oziroma 19%.

Z ozirom na statistiko kmetijskih dolgov, ki je bila sestavljena lani, lahko računamo, da odpade: okoli 2 milijardi na hipotekarna posojila, 2 milijardi na posojila na zadolžnice in 2 milijardi na menična posojila. Hipotekarna posojila so pretežno dolgoročnega značaja, kar velja tudi za velik del posojil na zadolžnice, nasprotno pa so menična posojila pretežno kratkoročnega značaja in prihajajo torej v prvi vrsti v poštev za spremembo (konverzijo) v dolgoročna posojila. Posebej, kar se tiče Slovenije, prevladujejo dolgoročna in srednjeročna hipotekarna posojila. Menična posojila so prav redka, saj jih je bilo po statistiki Privilegirane agrarne banke komaj 33 milijonov Din. Zato torej prihaja ta konverzija najbolj v korist onim krajem, kjer so prevladovali menični in drugi kratkoročni krediti.

Da bi pa upniki čimprej prišli do svojih terjatev, jim bo mogoče te svoje terjatve, ki se bodo konvertirale ob tej priliki, eskontirati odnosno lombardirati pri državnih in privilegiranih denarnih zavodih. Te terjatve se bodo lahko lombardirale do zneska 50% nominalne vsote. Toda ta eskont in lombard se bosta izvršila na podlagi obstoječih predpisov o rednem poslovanju že omenjenih denarnih zavodov. V ta namen bo dala država za prva tri leta na razpolago znesek do 1 milijarde Din. Za eskont, oziroma lombard pridejo v poštev trije zavodi: Državna hipotekarna banka, Privilegirana agrarna banka in Narodna banka, ki ima v zakonu o Narodni banki že itak določila o sprejemanju kmetijskih menic v eskont.

Za posojila, ki so na daljši rok kot po novem predlogu, po dosedanjih vesteh novi ukrepi vsebujejo določila, da se obrestna mera zniža na ono kot za konvertirana posojila. Za nekmetijske dolge pa bo prišlo v poštev maksimiranje obrestne mere. Z novim zakonom bo smela znašati obrestna mera največ 3% (s posebnim dovoljenjem tudi 5%) nad eskontno obrestno mero Narodne banke. Eskontna obrestna mera znaša sedaj 7.5%. V ekspoziciji predsednika vlade pa je bilo že napovedano znižanje obrestne mere pri Narodni banki na 7%, oziroma 6.5%. Tako bo znašala maksimalna obrestna mera v primeru 6.5% obrestne mere pri Narodni banki 9.5%. To bo prišlo posebno v poštev za one kraje, kjer je bila doslej obrestna mera znatno višja, dočim praktično to določilo za večino hipotekarnih posojil pri nas v Sloveniji ne bo prišlo v poštev. Čutli pa bodo znižanje obrestne mere: trgovina, obrt in industrija.

Vprašanje maksimiranja obrestne mere je košljivo. Samo na sebi je maksimiranje obrestne mere umestno, toda biti mora v organični zvezi z razvojem razmer na denarnem in kapitalnem trgu. Doslej v kapitalističnih državah samo zakonito določevanje obrestne mere ni pokazalo onega uspeha, kakor bi bilo želeli. Če se obrestna mera ne določi v organski zvezi s položajem kreditnega trga, se kaj lahko zgodi, da se ponudba kapitalov omeji. V takem slučaju pa je treba, da država poseže vmes in namesto odpadle oziroma zmanjšane ponudbe kapitalov da na razpolago gospodarstvu druga sredstva, ki naj omogočijo normalen razvoj kreditnega trga in gospodarstva sploh. To nas učijo mnogi primeri.

Zakon o varstvu kmetov je vseboval tudi določila o poslovanju onih bank, ki so začle v težkoče zaradi navala upnikov. V smislu predlogov posvetovalnega odbora pri ministrstvu trgovine in industrije se bodo sedaj denarni zavodi razdelili v tri skupine. Pri onih, ki poslujejo normalno, ne bo sprememb, razen v kolikor jih bo prinesel novi zakon o bankah,

Narodna skupščina:

Gospodarski načrt vlade

Predlogi finančnega ministra

Belgrad, 23. nov. m. Na današnji skupščinski seji je bilo po prečitani zapisniki zadnje seje sporočeno, da je finančni minister predložil narodni skupščini v pretres proračunski predlog proračuna za leto 1934/35 ob enem s finančnim zakonom. Finančni minister je nadalje še predložil narodni skupščini v pretres sledeče zakonske osnutke:

1. Zakonski načrt o spremembi in dopolnitvi členov 29, 34, 56, 166 carinskega zakona.
2. Zakonski osnutek o spremembi in dopolnitvah zakona o izplačilu vojne odškodnine, uredbe o 7% investicijskem posojilu 500 milijonov Din, pravilnika o finančni likvidaciji agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini in zakona o finančni likvidaciji odškodnine za veleposredstva v Bosni in Hercegovini.

3. Zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah.

4. Zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, zakona o draginskih dokladah na poslovnih prometih in davka na neporočene osebe.

5. Zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah.

Vsi ti zakoni so se odstopili v pretres finančnemu odseku narodne skupščine.

Na današnji seji se je nadalje sporočilo, da je ministrski svet poslal narodni skupščini v sprejetje dve ministrski uredbi, in sicer: uredbi o zaščiti kmeta in uredbi o izvršitvi javnih del. Za pretres teh uredb se bosta izvolila posebna odbora.

Uredba o zaščiti kmeta

Belgrad, 23. novembra. m. Danes dopoldne se je nadaljevalo delo narodne skupščine. Pred prehodom na dnevni red so bile sporočene uredbe, ki so predložene narodni skupščini, posebno specialna uredba, ki jo je predsednik min. sveta dr. Sršič predložil za zaščito kmeta in ki jo je predpisal ministrski svet. Uredba se glasi:

Cl. 1. Kmet bo plačeval svoje dolgeve po predpisih te uredbe. Ta uredba predvideva načrt izplačila kmetijskih dolgov, ki so jih napravili pred 20. aprilom 1932 in ki se nanašajo na osebe, ki so bile ob času sklenitve posojila poljedelci.

Kdo je kmet?

Cl. 2. Za kmeta se v smislu te navedbe smatra vsak oni, ki obdeluje zemljo sam ali s člani svoje družine in katerega obdavniki dohodki izhajajo izključno iz poljedelstva (vinogradništva, sadjarstva, vrtnarstva, živinoreje itd.), če njegovo posestvo ne prekrasči površine 75 ha obdelane zemlje, odnosno pri družinskih zadrukah 200 ha obdelane zemlje. Za poljedelca se v smislu te uredbe smatrajo:

a) Osebe, ki zaradi bolezni ne morejo obdelovati zemljišča, ali pa, ki jih v tem poslu ovirajo drugi vzroki in morajo zemljišče obdelovati s pomočjo drugih oseb, dalje mladoletni otroci kmetov za časa mladoletnosti.

b) Osebe, ki same ali s pomočjo svoje družine obdelujejo zemljo in jim je poljedelstvo glavni poklic in ki razen uslužbenškega davka ne plačujejo nobenih drugih davkov.

c) Osebe, ki se kot starešine zadrug ali skupnih gospodarstev in kot člani teh baviijo z drugimi vzporednimi pridobitnimi posli, ki pripadajo hišni industriji, in ki se pečajo z ribarstvom itd., da bi svoji zadruzi ali družini, ki je zadržala vsa obdelanja kmeta, pridobile čim več dohodkov.

Obroki za odplačevanje dolgov

Cl. 3. Kmetje bodo plačevali svoje dolgeve upnikom v roku 12 let, in sicer po sledeči tabeli:

Leta	Privatnim osebam	Denarnim zavodom
Prvo leto	6%	6%
Drugo leto	6.60%	6.75%
Tretje leto	7.28%	7.65%
Četrto leto	8.06%	8.94%
Peto leto	8.84%	10.76%
Šesto leto	9.75%	12.68%
Sedmo leto	10.72%	14.72%
Osmo leto	11.84%	15.64%
Deveto leto	13.06%	16.85%
Deseto leto	14.36%	17.38%
Enajsto leto	15.94%	17.85%
Dvanajsto leto	17.55%	18.78%

Gornje obresti se plačujejo od dolžnih zneskov po točki 5. V znesku pod a) in b) je vračunjena povprečna obrestna mera od 6.02% odnosno 3.54%. Če se je dolžnik z upnikom dogovoril za slabše pogoje, bo plačal dogovorjene zneske, če se je pa dogovoril za daljši rok odplačila dolga od onega, določenega v prvem stavku, potem bo dolžnik izplačal dolg v dogovorjenem roku s tem, da se v tem slučaju obrestna mera, v kolikor je večja, zniža na obrestno mero, ki je gori določena. V maksimalni iznos letnih obrestni se morajo vračunati tudi vsa ostala vzporedna plačila, na katera se je dolžnik nam je že tudi obljubljen. Za one zavode, ki so bili že preje nepotrebnimi, oziroma nezdravi, bo veljalo načelo, da se likvidirajo. Onim zavodom, ki so samo trenutno v težkočah, pa naj se omogoči z dovolitvijo raznih ugodnosti prehod v normalno poslovanje. Pri sedanjem stanju razmer bo odvisna presoja kakovosti posameznih zavodov od onih, ki jih bodo pregledali in stavili predloge za njih razdelitev v omenjene tri skupine. To bo pa težko delo in dvomimo, če se bo lahko izvršilo po enotnem kriteriju ter pravično. Danes je treba imeti za presojo bonitete aktiv res globok vpogled v vse naše gospodarske razmere, po-

Nato so bile prečitane nekatere interpelacije narodnih poslancev. Rista Gjokić je vložil interpelacijo na ministra za gozdove in rudnike o poslovanju tovarne železa v Zenici in je zahteval za svojo interpelacijo nujnost, katero je večina poslancev tudi sprejela. — Dr. Metikoš je vložil interpelacijo na prometnega ministra o reviziji brezplačnih vozovnih kart. — Dr. Lončarević na ministra za trgovino in industrijo radi znane knjige Milivoja Savića, ki sramoti hrvatski narod. Par besed je spregovoril trgovinski minister dr. Šumenković, ki je dejal, da je dosedanje knjige Milivoja Savića izdajalo trgovinsko ministrstvo, on pa je s to prakso prekinil in je izdal samo odluk, da bo trgovinsko ministrstvo odkupilo od Savića 500 izvodov te knjige v znesku 25.000 Din. Končno je trgovinski minister izjavil, da je bila sedaj knjiga zaplenjena.

Prešli so na dnevni red, na pretres poročila o zakonskem osnutku o kliringu med našo državo in Švico. Par besed je spregovoril tudi finančni minister, ki je dejal, da je s to konvencijo 20% vseh naših terjatev rezerviranih za plačilo finančnih obveznosti, ki jih ima naša država in Narodna banka v Švici. Konvencija se je z aklamacijo sprejela.

Kot druga točka dnevnega reda je prišel na vrsto zakonski osnutek o pobijanju spolnih bolezni. Po prečitani poročila odbora, ki je pretresal ta zakonski osnutek, so govorili dr. Ostoić, minister Pucelj in prota Vidović, naker je bila današnja seja zaključena. Seja narodne skupščine se nadaljuje jutri dopoldne in se bo pretresalo zakonski osnutek o pobijanju spolnih bolezni.

nik obvezal poleg obresti, kakor so provizije, konvencionalne kazni, režijski stroški in slično.

Prvi obrok bo plačal dolžnik najdalje do 15. novembra 1933, ostale obroke pa bo plačal najdalj do 15. novembra vsakega leta. Glavnica dolga na dan stopanja v veljavo te uredbe se bodo priracunale neplačane in še nezapadle obresti, razumevajoč tukaj tudi druga vzporedna plačila, v kolikor ne prekrasčujejo višine, ki je določena z obrestnim zakonom odnosno od 20. aprila 1932, ki je bila dopuščena v predpisih § 3, odstavek 1. do 3. zakona o zaščiti kmeta od 19. aprila 1932. Upniku, ki je po 20. aprilu 1932 izterjal od dolžnika-kmeta obresti v nasprotju s predpisi § 3, odstavek 1. do 3. zakona o zaščiti kmeta od 19. aprila 1932, se bo odbil presežek od glavnice.

Poleg plačila obroka se imajo v smislu odstavka 1. izstaviti tudi nove menice, in to s podpis, kakor na prejšnji menici, če pa to ni mogoče, potem podpis, ki so enako vredni. Če dolžnik tega ne bo storil, bo nosil stroške procesa in event. tožbe. Spor glede vrednosti novih podpisov se bo rešil na zahtevo ene ali druge stranke po okrajnem sodišču, oziroma kjer tega ni, po prvostopenem sodišču (okrožnem sodišču), v katerega področju je bivališče dolžnika v izvenotnem postopanju. Proti tej rešitvi ni pravnega leka. Iztožene in neplačane dolgeve so dolžni dolžniki v zakonitem roku zamejnati z novimi menicami, ker se drugače ne morejo poslužiti ugodnosti te uredbe. Neizvajanje odstavka 7. se bo tudi tukaj upoštevalo. Zirant ali solidarni dolžnik, če ni kmet, odgovarja za obveznosti enako kakor tudi glavni dolžnik odnosno sodelnik-kmet. Če upnik ne bo hotel sprejeti zneska, ki mu ga je dolžnik ponudil v smislu odstavka 1., odnosno tudi nove menice po predpisih odstavka 7. in 8., bo dolžnik gotovino ali menico položil pri okrajnem sodišču, odnosno, kjer tega ni, pri okrajnem načelniku. Polog gotovine odnosno menice je pravovrsten kakor tudi polaganje pri sodišču po splošnem državljanem pravu. Kmet lahko svoje dolgeve plačuje tudi v krajšem roku, kakor je to določeno v odstavku 1. V tem slučaju se za vsako skrajšano leto preostali iznos dolga zniža za 2%. Če bi dolžnik zaostal s plačili treh letnih obrokov, potem izgubi pravico, da se sme koristiti s to uredbo. In upnik lahko izterja celoten dolg.

Cl. 4. Izvzemši čl. 3. bodo kmetje, katerih dolg ne znaša več kot 1200 Din, ta dolg plačali v roku treh let v enakih obrokih, računajoč od dneva veljavnosti te uredbe. Upniki ne morejo za te dolgeve računati večje obrestne mere kakor 7%, ki obsega tudi vse ostale postranske dajatve.

Rok treh let se podaljša na pet let za one dolžnike-kmete, ki na podlagi potrdil občinskih oblasti, ki so potrjene od okrajnega načelnika, dokažejo, da imajo takih dolgov (1200 Din) pri več upnikih in da ti dolgovi ne presegajo skupnega dolga 4800 Din. Proti sklepu okrajnega načelnika ni pravnega leka.

Občinske oblasti bodo izdajale vsa potrdila na podlagi potrdil upnikov o dosedanjih plačilih (priznanice, menice, obračuni itd.), katere jim predloži dolžnik, a po potrebi tudi na podlagi pismenega zaslišanja upnikov, ki jih navede dolžnik.

Določbe čl. 3, odstavek 11. veljajo za slučaje, ki jih določata odstavka 1. in 2.

Cl. 5. Pogodba o obstoječih dolgovih omenjena v čl. 1, odstavek 2, je neveljavna, v kolikor dogovorjene obresti presegajo mejo, določeno v čl. 3.

sebej pa v poslovanje posameznih zavodov. Zato bo tu nastala najtežja naloga, ki se bo morala izvršiti ob prehodu v normalne razmere.

Danes je čas, ko mora država posegati v gospodarske in socialne odnose, da se bremena krize ne čutijo samo pri onih, ki se proti naganju bremen ne morejo dovolj uspešno braniti. Zato mora biti naloga države, da uredi pravilno razdelitev dohodkov narodnega gospodarstva na posamezne stanovce. Če bo država to nalogo izvršila uspešno, tedaj je s tem najbolj dokazala svoje poslanstvo ter upravičenost, da ureja tok našega gospodarskega in kulturnega življenja.

odstavek 1, odnosno v čl. 4, odstavek 1. Večje obresti se ne smejo jemati niti zavarovati, niti z izvršbo izterjati, pa čeprav bi bilo določeno s kakršnokoli klavzulo (izvršilnim potom).

V kolikor se po kazenskem zakonu ne kaznuje s strožjo kaznijo, se bo kaznovalo za prestopke v smislu kazenskega zakona z zaporom do šest mesecev in z denarno globo do 10.000 Din vse upnike, ki bi izterjali večje obresti od onih, kakor so določene s to uredbo.

Prisilne dražbe in izvršbe

Cl. 6. Z veljavnostjo te uredbe se odgovorijo vse prisilne dražbe in izvršbe premičnega in nepremičnega kmečkega premoženja, razen onih, ki se nanašajo na zahteve iz čl. 8, odstavek 1, stavka 1. Ob enem se ustavljajo vse prisilne uprave (sekvestri), kakor tudi odvzem premičnih stvari (transferacije), ki so se izvršile v cilju zavarovanja za svoje dajatve. Nove zasilne prodaje in prisilne uprave (sekvestri), nepremično premoženje kakor tudi novi odvzem premičnih (transferacije) se lahko dovolijo samo radi prisilnega naplčila obroka odnosno dajatve, ki se jo dolguje v smislu predpisov čl. 3, odstavek 1 in 12, in čl. 4, odstavek 1 in 2. V teh slučajah se morajo tudi predložene izvršbe nadaljevati.

Odluk o odgovitvi prodaje odnosno ustavitvi transferacije izda izvršilno sodišče (izvršilna oblast) po svoji uradni dolžnosti, če ji je znano, da je dolžnik kmet, drugače pa se sekvestri sestavijo tudi na zahtevo stranke. Sekvestrirane nepremičnine se bodo povrnilo takoj dolžniku. Če je sekvester sam to nepremično obdelal, se bo povrnilo dolžniku šele tedaj, ko se bodo pobrali pridelki. Če stranka ni sama predložila potrdila po odstavku 3, bo izvršilno sodišče zahtevalo po svoji uradni dolžnosti, da se izda pravomočen sklep v smislu odstavka 1 za ustavitev izvršilnega postopanja odnosno zavarovalnega postopanja.

Potrdila o kmetiskem stanu

Potrdila o tem, če je kaka oseba kmet, izdajajo občinske oblasti po ugotovitvi. Vsaka zainteresirana stranka lahko zahteva, da okrajni načelnik pregleda izdano potrdilo in ga razveljavi, če ugotovi, da ne odgovarja stvarnemu stanju. Proti sklepu okrajnega načelnika se lahko priznata stranka pritoži na banko upravo. Odluk banske uprave pa je izvršilen in proti njemu ni pritožbe pri upravnem sodišču. Če je potrdilo izdal okrajni načelnik, ki vrši dolžnost prvostopne splošne upr. oblasti (čl. 19. odstavek 2, točka 1 zakona o notranji upravi), se bo smatralo tako potrdilo kot ediot okrajnega načelnika.

Proševanje potrdil v smislu odstavka 3, nima vpliva na postopek po odstavku 2, ali če je s pravomočnim sklepom bilo potrdilo razveljavljeno, bo sodišče (izvršilna oblast) na zahtevo upnika razveljavilo določeno odgoditev prodaje odnosno ustavitve sekvestracije ali transferacije.

Cl. 7. Sodišče bo po svoji uradni dolžnosti edilo predlog upnika za zahtevano zaščito, če mu je na podlagi sodnih spisov znano, da ima upnik svojo terjatvev že dovolj zavarovano, drugače pa to lahko izvrši na zahtevo dolžnika. Dolžnik mora v takem slučaju dokazati, da je upnik za svojo terjatvev že dovolj zavarovan.

Nezaščiteni dolgovi

Cl. 8. Od predpisov čl. 1., 3., 4. in 6. so izvzete javne dajatve in z zakonom predpisane pristojbine ter dolgovi do 500 Din, nadalje kupnine za življenjske potrebščine, kakor obleka, obutev itd., ki so nastali po 20. oktobru 1931, v kolikor niso spremenjene v menične terjatve, vsi ostali kmetijski dolgovi, ki so nastali po 20. aprilu 1932, terjatve za vzdrževanje, ki pripadajo kakoli osebi proti dolžniku-kmetu na podlagi dolžnikove dolžnosti vzdrževanja, terjatve, ki izhajajo iz kazenskih del, terjatve iz naslova poljske škode, terjatve iz naslova plač osebami, ki so zaposlene v trgovini ali v dolžnikovem gospodarstvu, zakupnine in najemnine, terjatve obrtnikov za izvršena obrtna dela, ki so zapadle po 20. oktobru 1931, kakor tudi oni kmetički dolgovi, ki izhajajo iz nakupa kmetijskih posestev, če je bila cena ali večji del cene dogovorjene v določeni množini gospodarskih proizvodov, bodisi da se mora ta količina plačati v naravi ali v denarju po dnevnih cenah domače produktne borze, veljajo za del cene, ki se ima izplačati v gotovini, predpisi te uredbe. Priznanice, obligacije in druga pismena potrdila, s katerimi se dokazuje obstoj ali višina terjatve, ne dokazujejo istočasno, da je ta terjatvev v resnici nastala iz nakupa potrošenih življenjskih potrebščin, obleke, obutev itd.

Kot dolgovi, ki so nastali po 20. aprilu 1932, se smatrajo samo oni, ki so stvarno novi, in ne oni, ki so nastali vsled obnove stalnega dolga, kakor n. pr. z običajnim podaljšanjem menice ali slično.

Za dokaz dejstev, navedenih v odstavku 1, zadnji stavek, in v odstavku 2, se lahko stranka tudi na področju, kjer velja srbski zakonik o srbskem postopku v civilnih tožbah poslužiti pri, a sodišče bo, ozirajoč se na rezultate celokupne razprave in izvršenih dokazov po svobodnem prepričanju ocenilo, če se navedena dejstva lahko smatrajo za dokazana ali ne.

Cl. 9. Če dolžnik v primeru, ko se terjatvev iztoži, takoj prizna dolg in dokaže, da je že pred vložitvijo tožbe zadostil svojim obveznostim, ki jih je imel do upnika, padejo vsi stroški tožbe po predpisih te uredbe na samega upnika.

V tožbah, izvršenih in zavarovanih proti kmetu radi njegovega dolga v smislu te uredbe, ne pripada v nobenem slučaju upnikom pravica do povračila odvetniških stroškov od dolžnika-kmeta.

Pri izvedbi izvršitve ali zavarovanja radi dolga v smislu te uredbe, v kolikor je potreben ogled na licu mesta izven občine, v kateri se

nahaja sedež sodišča, se bo sodišče poslužilo občinskih oblasti, ki jim ne pripada za njihovo delo nikakršna pravica do dnevnice in tudi ne do povračila stroškov od dolžnika-kmeta.

Čl. 10. Predpisi te uredbe se ne bodo izvajali za terjatve Narodne banke in Državne hipotekarne banke.

Čl. 11. Dolžnik-kmet, ki je v namenu, da oškoduje svojega upnika, odtujil ali obremenil svoje premoženje, bo nosil posledice, ki izvirajo iz zakona o pobijanju pravnih del izven konkurza in po kazenskem zakonu in bo tudi izgubil pravico do zaštite po tej uredbi, enako pa tudi njegov hujšak in pomagač.

Dolžniki agrarne reforme

Čl. 12. Oni, ki so z odobritvijo ministra za agrarno reformo odnosno kmetijskega ministra na podlagi čl. 38 finančnega zakona od 31. jul. 1923 o proračunskih dvanajstih za mesec avgust—november 1923, čl. 291 finančnega zakona za proračunsko leto 1927-28, § 76 zakona o podaljšanju veljavnosti določb dosedanjih finančnih zakonov in zakonov o proračunskih dvanajstih od 16. avgusta 1929 in §§ 6 in 7 zakona o prepovedi odtujevanja in obremenjevanja veleposedniških zemljišč z dne 20. maja 1922, s fakultativnim odkupom kupili zemljišče, ki je bilo stavljeno pod agrarno reformo, ter so za kupnino pogodili izplačilo v gotovini v obrokih, morajo zapadli dolg pogojne kupoprodajne cene, v kolikor do dneva, ko je postala ta uredba veljavna, ni izplačan, kakor tudi v bodoče odplačati prodajalcu one količine pšenice, ki so jo mogli kupiti s pogojenim

znaskom odplačila po tečaju pšenice, ki je na dan podpisa pogodbe notrjala na najbližji domači blagovni borzi.

Agrarni subjekt, ki se koristi z določbo v prvem odstavku, se ne more poslužiti še drugih olajšav, predvidenih v tej uredbi.

Čl. 13. govori o razmerah v Bosni in Hercegovini.

Člen 14. Terjatvam upnikov z ozirom na dolgo-ve kmetov, na katere se ta uredba nanaša, se prizna prvenstvo na reeskont odnosno lombard pri vseh državnih in privilegiranih denarnih ustanovah pod normalnimi pogoji, in sicer do višine 50% teh terjatev.

Ministrski svet bo gledal v sporazumu z imenovanimi ustanovami, da bo v to svrhu zagotovil potrebna sredstva v okviru skupnih kreditnih možnosti, ki že obstajajo in ki se bodo v teku časa se ustvarila v smislu zakonov in drugih predpisov, ki veljajo za organizacijo in poslovanje teh ustanov.

Člen 15. Pravosodni minister se pooblašča, da v sporazumu s kmetijskim, finančnim in trgovskim ministrom predpiše pravilnik za izvršitev te uredbe. Poleg tega se pravosodni minister pooblašča, da v sporazumu z interesiranimi ministri izda avtentična tolmačenja predpisov te uredbe, in posebno še, kdo se sme smatrati za kmeta v smislu te uredbe in kaj se ima razumeti pod družinskimi zadrugami, ki jih omenja ta uredba.

Člen 16. Ta uredba postane veljavna, ko se objavi v »Službenih novinah«. Prav tako prenehajo veljati vsi dosedaj izdani zakoni in naredbi o zaštiti kmeta z izjemo onih točk, ki so v tej uredbi izrečno navedeni. (Uredba je bila objavljena danes v »Službenih novinah«.)

Spremembe davčnih zakonov

Belgrad, 23. nov. m. Zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, zakona o skupnem davku na poslovni promet in zakona o davku na neozonjene in davku na oproščene osebe z devet in več otroci, ki ga je predložil finančni minister narodni skupščini, določa med drugim sledeče:

Četrty odstavek § 3 zakona o neposrednih davkih se spreminja in se glasi: Začeta oprostitev davka, ki se odmerja po nižji stopnji zaradi davčnih olajšav se mora odmerjati in staviti v celotni dolg dotičnega davčnega obvezanca in se ta del davka s sklicevanjem na dotično oprostitvev istočasno vključi na konto davčnega obvezanca.

Drugi odstavek čl. 14 § 32 se spreminja in se glasi: Ravno tako se ne oproščajo stavbe, ki se nahajajo v krajih, v katerih je sedež okraja, okrajne podružnice, sodišča, davčne uprave, in v krajih, ki so sedaj prizadeti ali pa bodo pozneje prizadeti z naredbi, ki se bo izdala na podlagi § 1 gradbenega zakona, kakor tudi v krajih z nad 5000 prebivalci.

Čl. 2 in § 36 zakona o neposrednih davkih se spreminja tako-le: Po vseh drugih mestih, kopališčih in letoviščih, v krajih s sedežem okrajnega načelstva, podružnic okraja, sodišča ali davčne uprave, in v krajih, kjer se je izdala naredba na podlagi § 1 gradbenega zakona, 25%, v vseh drugih krajih 30%.

Zadnji stavek v šestem odstavku § 37 zakona o neposrednih davkih se spreminja in se glasi: Če se prošnja za davčne olajšave vloži po preteku tega roka, se bo olajšava računala od dneva vloženosti prošnje, a za čas, za kateri se prošnja pozneje vloži, se izgubi pravica do olajšav in se davek odmerja v celotnem znesku.

Prvi odstavek čl. 3 § 37 zakona o neposrednih davkih se spreminja tako-le: Za stavbe v krajih (vseh) s sedežem okraja, okrajnih podružnic ali davčne uprave in v krajih, ki so prizadeti z naredbi po § 1 gradbenega zakona, če ne štejejo več kot 2000 prebivalcev, nadalje za stavbe izven mest-

nega, kopališkega in letoviškega okoliša in v drugih vaseh z nad 5000 prebivalci, ki niso oproščene davka po § 32, ki se dajejo v najem in ki služijo izključno za stanovanje kmeta in malih obrtnikov, se bo odmerjal hišni davek (osnovni in dopolnilni) po številu stanovanjskih pogodb in brutto najemnin po lestvici.

Na koncu § 37 se doda nov odstavek: Davčna podlaga v nobenem primeru ne more biti nižja od one po čl. 3 tega zakona.

Spreminja se tudi § 52.

§ 53 se doda: Davčna podlaga za vsa industrijska podjetja in trgovske prodajalne kakor tudi vsa druga podjetja, če so po zakonu dolžna voditi trgovske knjige, se bo določila po bilanci, za katere pravilno ugotovitev veljajo predpisi za obvezance družbenega davka. Davčna podlaga v nobenem slučaju ne more biti manjša od dva- do trikratnega zneska najemnine za stanovanja, če ta ni večja kot 6000 Din letno, od tri- do štirikratnega zneska najemnine za stanovanja, če je ta večja od 6000 Din, a ne presega 12.000 Din letno, od tri- do šestkratnega zneska najemnine za stanovanja, če je ta večja od 12.000 Din in če ne presega 24.000 Din, od štiri- do osemkratnega zneska najemnine za stanovanja, če je večja od 24.000 Din letno. Ta paragraf ima še podrobnejša določila, kdaj se določena najemnina zviša ali zniža.

V § 59 se doda nov odstavek: Majhni obrtniki plačajo v krajih, za katere veljajo predpisi čl. 3 § 37, za davek 120 Din in za vsakega pomočnika po 60 Din na leto.

Spreminja se še § 64, 76, 81, 82, 83, 85, 86, 95, 108, 127, 134, 136, 142, 146 in 152 zakona o neposrednih davkih.

V zakonu o davku na neozonjene in davka oproščene osebe z devet ali več otroci se na koncu § 11 doda: To velja tudi za tiste osebe, ki so po prejšnjih zakonskih določbah oproščeni plačevanja davka in davčnih doklad na tej podlagi.

V zakonu o skupnem davku na poslovni promet se menja § 3, 4, 8 in 9 dosedanjega zakona.

Šolnine

Na račun šolnine na obisk vseh državnih šol s pravico javnosti se bodo plačevale sledeče takse (§ 18):

I. V državnih šolah:

1. Na vsučiliščih, ekonomsko-komercialni visoki šoli, višji pedagoški šoli in drugih šolah iste vrste od vsakega semestra 200 Din;

2. v srednjih šolah in sicer: a) v prvem in drugem razredu letno 100 Din, b) v tretjem in četrtem razredu letno 150 Din, c) v pelem in šestem razredu letno 200 Din, d) v sedmem in osemem razredu letno 250 Din.

3. Na učiteljskih, srednjih tehničnih šolah, višjih obrtnih šolah, trgovskih in pomorskih akademijah, bogoslovjih, železniških prometnih šolah, šolah za dojlje, na trgovskih šolah, na babiških šolah, gradbenih šolah, strokovnih obrtnih šolah, gozdarskih šolah in vseh ostalih šolah iste vrste se bo plačevala taksa, navedena pod 2, s tem, da če bo v kateri teh šol učni načrt trajal štiri leta, se plača v prvem in drugem letu šolnina iz oddelka 2 pod c), v tretjem in četrtem letu šolnina iz oddelka 2 pod d). Če pa v kateri teh šol traja učna doba dva leti, se plačuje v prvem letu šolnina iz oddelka 2 c), v drugem letu iz oddelka 2 d).

II. Na nedržavnih šolah, ki imajo pravico javnosti, se plačuje polovica šolnine, predpisane za odgovarjajoče državne šole.

Spremembe carinskega zakona

Belgrad, 23. nov. m. Zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah carinskega zakona, ki ga je predložil finančni minister, določa sledeče:

Paragrafu 29 se doda nov odstavek: Carinska vloga obstoja iz predložitve deklaracije proračuna, plačila, pregleda blagajne in poravnave plačila.

§-u 54 se doda: Po izvršenem carinjenju ni dovoljeno predlagati listine, tudi se ne sme na njegovi podlagi terjati povračilo izvršenega plačila, razen v primerih, ki jih določa poseben zakon.

§-u 44 se doda na koncu: Kadar se pošlje blago v strokovno preiskavo, to ne pomeni, da je pregled prekinjen.

Uredba o izvedbi javnih del

Belgrad, 23. nov. m. Uredba o izvedbi javnih del, ki je objavljena v današnjih »Službenih novinah«, določa med drugim sledeče:

Čl. 1. Radi zboljšanja gospodarskih razmer v državi, napredovanja narodnega gospodarstva, pobujanja brezposelnosti in omogočenja zasluzka prebivalstvu v siromašnih krajih, se odreja izvedba javnih del in ukrepi za prehrano siromašnega prebivalstva. Za izvedbo del po tej uredbi se bo uporabilo v prvi vrsti siromašno prebivalstvo iz one občine odn. okraja, kjer se delo vrši.

Čl. 2. Med javna dela, ki se bodo izvajala po tej uredbi, spadajo: javna pota s pripadajočimi objekti, dela za prekrbo krajev z vodo, obrambni nasipi pri rekah, melioracija zemljišč, reguliranje rek in potokov, sanacija vasi, ureditev hudoornikov in pogozdovanje golihčav kakor tudi ostala gradbena dela splošne koristi s katerih izvršitvi se daje možnost zaposlitve večjega števila delavcev.

Okrajni odbori

Čl. 3. V vsakem okraju se bo ustanovil poseben okrajni odbor za javna dela, ki ga sestavljajo okrajni načelniki, ki je obenem predsednik odbora, po en zastopnik vsake občine na ozemlju dotičnega okraja, ki ga določi občinski odbor, v krajih, kjer obstajajo cestni odbori, tudi načelniki teh odborov in njihovi namestniki. Pomožni organi tega odbora: okrajni strokovni referenti. Na sedežu vsake banovine se ustanovi banovinski odbor za javna dela, v katerem so: ban, ki je obenem predsednik odbora, po en delegat vsakega okrajnega odbora za javna dela, ki ga odredi ta odbor. Pomožni organi: strokovni referenti banske uprave in predsednik uprave ali nadzorna odbora javnih borz dela.

Čl. 4. Okrajni odbori za javna dela ugotavljajo potrebo takih del za področje okraja in jih predložijo s približnim proračunom banovinskemu odboru. Banovinski odbor na tej podlagi izdela program javnih del s približnim proračunom za vsa banovino in ga predloži gradbenemu ministru. Ministrski svet končno na predlog tega ministra v sporazumu z ministrom za socialno politiko ugotovi program javnih del za vsa državo.

Čl. 5. Za vzdrževanje napravljanih objektov odnosno izvršenih del so poklicane banovine oziroma občine, v kolikor po obstoječih predpisih ne bi spadalo to v področje države ali vodnih zadrug ali zdravstvenih zadrug.

Čl. 6. Javna dela se izvršujejo na temelju odobrenih načrtov ali referatov, in sicer brez licitacije potom neposredne pogodbe v mešani ali čisti režiji.

Čl. 7. Odobrena javna dela izvršuje banska uprava in ban določa način, kako se posamezna javna dela izvršijo, in določi tudi voditelja za delo in kredite.

Čl. 9. Izvršena javna dela kolavdira komisija, ki jo določi ban iz strokovnih organov banske uprave, iz enega zastopnika okrajnega odbora za javna dela.

Fondi za javna dela

Čl. 10. Za izvrševanje javnih del se ustanovi pri Državni hipotekarni banki državni fond za javna dela, v katerega se stekajo: dohodki iz povzanih carin na mešanico bencina in spirita po 50 Din za 100 kg mešanice, po 200 Din od 100 kg bencina; trošarina na cement in hidravlično apno po 15 Din za 100 kg. Finančni minister pa daje vsako leto iz proračunskih prihrankov in napravljanih presežkov fondu prispevek do 30 milijonov Din. Naposled se stekajo v fond vse terjatve bivšega ministrstva za prehrano in obnovu zemlje ter ministrstva socialne politike terjatve, ki so nastale iz posojil za prehrano pasivnih krajev, in iz predujmov v izvrševanju nujnih javnih del.

Trošarina na bencin in cement

Čl. 11. Enajsta pripomba k točki 9 čl. 72 zakona o državnih trošarinah se spreminja tako, da finančni minister v sporazumu s trgovskim ministrom in kmetijskim ministrom predpiše mešanje spirita z bencinom kot sredstvo za pogon motorjev, tako da se mora uporabiti najmanj 20 odst spirita, in sicer denaturiranega. Uporabljanje mešanice za motorje ni obvezno. Kot omenjeno, je trošarina za tako mešanico določena na 15 Din

Prva pripomba: Privatni učenci so pred polaganjem ispita dolžni plačati trikratno šolnino za vsako leto po predpisih te tarife postavke.

Druga pripomba: Šolnine iz te tarife ne plačajo:

a) učenci ljudskih šol, vojnih akademij, specialnih kmetijskih šol, rudarskih šol, splošno-obrtnih in trgovskih šol;

b) učenci, ki so državni gojenci;

c) učenci srednjih in nižjih kmetijskih šol;

d) učenci, ki so skupno s svojimi starši siromašnega stanja v smislu točke 6 čl. 5 zakona o taksah; če pa ti učenci ponavljajo razred, morajo plačati predpisano šolnino.

Tretja pripomba: Plačilo teh šolnin upravlja upravitelj (direktor) dotične šole ali pa oseba, ki jo on določi, po posebnem prirojenem dnevniku, ter oddaja plačane vsote najbližji davčni upravi kot dohodek od taks. Samoupravne dajatve na račun šolnine se ne smejo uvesti.

Četrta pripomba: Natančnejše odredbe za izvrševanje te tarife postavke bo predpisal finančni minister v sporazumu s prosvetnim ministrom s pravilnikom, v katerem se lahko določi, da se učenci, ki so prejšnje šolsko leto dovršili z odličnim uspehom, da njihov in njihovih staršev davek ne presega 1000 Din letno, lahko oprostojo plačevanja šolnine kakor tudi, da učenci, ki so prejšnje šolsko leto dovršili z zelo dobrim uspehom, da davek njihov in njihovih staršev ne presega 1000 Din letno, lahko plačajo polovico šolnine.

§-u 43 se doda: Zapisnik, sestavljen po sprejetem poročilu o izvršeni preiskavi blaga, nadomestuje zapisnik, ki se napravi takoj po izvršenem pregledu blaga.

§ 56 se spreminja: Napačna in neumestna plačila, ki jih sprejme carinarnica, se vračajo na zahtevo lastnika blaga v roku 6 mesecev od dneva sprejema.

Prvi odstavek § 66 se spreminja: Kdor v deklaraciji ne prijavi kakega blaga, ali prijavi manjšo količino, drugačno kakovost ali manjšo vrednost, za katero bi se smelo manj plačati, pa se to odkrije pri pregledu v smislu §§ 40—41, se poleg rednega plačila kaznuje na petkratno plačilo za takšno robo (carine, taksarine, skupnega davka, postranskega davka in drugo).

za 100 kg. Trošarina določba, točka 13. čl. 72 zakona o državnih trošarinah se spreminja tako, da je trošarina na čisti bencin odsele 500 Din od 100 kg, trošarina za mešanico bencina s spiritom pa 350 Din od 100 kg. Čl. 12. Trošarina na cement in hidravlično apno po 15 Din za 100 kg se bira od producenta, preden se spusti cement v promet, od uvoznika pa na carinarnici. Trgovinski minister mora po odobritvi ministrskega sveta določiti ceno za cement in predpisati kazni za prekrašenje te cene. Vse zaloge cementa in hidravličnega apna nad 50 kg se z objavo uredbe popišejo.

Trošarina na vino in žganje

Čl. 14. Banovine bodo po sklepu banovinskega sveta in po odobritvi ministrskega sveta uvedle banovinsko trošarino na vino in žganje. Pobrila se bo trošarina, preden gre predmet v promet, in sicer tako, da proizvoznik, ki ni obenem točilec na drobno ali debelo, ne plača trošarine. Točilec na drobno, ki vino ali žganje kupujejo neposredno od proizvajalca, plačajo, preden nastaviyo sod, od dotičnega sode. Točilec na debelo plačajo trošarino ob prodaji. Od pobranih zneskov nove banovinske trošarine na vino in žganje se ima v prvi vrsti porabiti za redni proračunski izdatek banovine toliko vsota, kolikor je znašal dohodek za banovino od dosedanje državnice in banovinske trošarine v letu 1933, iz ostanka pa se napravi banovinski fond za javna dela, ki ga upravlja ban. Kadar se v neki banovini uvede banovinska trošarina na vino in žganje po tem členu, se istočasno odpravi na področju te banovine plačevanje državne in banovinske trošarine po točki 4 čl. 72 zakona o državnih trošarinah (trošarski pavšal).

Čl. 15. Banovinski fond za javna dela lahko po predhodni odobritvi ministrskega sveta zaključuje posojila za izvedbo javnih del.

Čl. 20. Za prevoz hrane v siromašne kraje bo odobril ministrski svet na predlog ministra za socialno politiko ugodnostne tarife postavke na železnica in parnikih, ki jih mora minister socialne politike predložiti v sporazumu s prometnim ministrom. Nakazila za prevoz hrane po ugodnostnih tarifnih postavkah bo delil ban po razporedbi banovinskega odbora za javna dela.

Delavci, ki so zaposleni pri javnih delih po tej uredbi, se ne bodo zavarovali za slučaj bolezni in za njih se ne bo plačeval doprinos za borzo dela in delavsko zbornico. Na račun njihovega zavarovanja za slučaj nesreče bo pristojni okrajni urad določil pavšalno vsoto, ki se bo plačevala po številu zaposlenih delavcev iz kredita, določenega za to javno delo.

Čl. 21. Članom banovinskega odbora za javna dela ne pripada nikak dnevnic, ampak samo povračilo stvarnih potnih stroškov po odločitvi bana. Članom okrajnega odbora ne pripada nikak povračilo potnih stroškov niti dnevnica.

Ta uredba je bila objavljena v današnjih »Službenih novinah« ter je z današnjim dnevom stopila v veljavo.

Druga trošarine

Belgrad, 23. nov. m. Zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah določa med drugim sledeče:

§ 5. Po točki 13 se doda nova točka 13 a) in 13 b), ki se glasi:

13 a): Plinsko olje: od 100 kg 100 Din.

13 b): Olje in masti za mazanje: od 100 kg 200 Din.

§ 4. določa:

Po točki 14 istega člena se doda nekoliko novih točk, ki se glasi:

15: Deske, lepe in tanke: od kubičnega metra 20 Din, če pa so bukovne, cerove in vrbove, od kubičnega metra 10 Din.

16: Parketi vseh vrst: od kvadratnega metra 5 Din.

17: Grede, trami in pragi: od kubičnega metra 15 Din, če pa so bukovni, cerovi in vrbovi, od kubičnega metra 7.50 Din.

18: Okrogli les: od kubičnega metra 10 Din od bukovne, cerovega in vrbovega pa 5 Din.

19: Trami, stebri, železni in jekleni: od 100 kg 10 Din.

20: Navadna opeka, strešna opeka in keramična opeka: od 1000 komadov 10 Din.

Zakon o vojni odškodnini

Belgrad, 23. nov. m. Zakonski predlog o spremembah in dopolnitvah zakona o izplačevanju vojne odškodnine k naredbi o 7% investicijskem posojilu v znesku 500 milj. Din, ki pravilniku o finančni likvidaciji agrarnih razmer v Bosni in Hercegovini, k zakonu o finančni likvidaciji odškodnine za gosposkanska (begliska) posestva v Bosni in Hercegovini določa med drugim sledeče:

Po tem zakonskem predlogu se menja § 3, 4 in 5 zakona o izplačevanju vojne odškodnine. Obveznice te 2½% državne rente se bodo amortizirale v petdesetih letih, računajoč od 1. januarja 1924, po načrtu, ki ga bo izdal finančni minister. Amortizacija se bo vršila z odkupom obveznic na borzi. V primeru amortizacije z žrebanjem, ki bo 15. januarja vsakega leta v oddelku za državne dolgove bodo vse izžrebane številke objavljene v »Službenih novinah«. Obresti za obveznice se bodo izplačevale po predloženih kuponih šest mesecev za nazaj, in sicer vsakega 1. februarja in 1. avgusta. Obresti zapadejo po enem letu. Z žrebanjem amortizirani obveznici se bodo izplačevali, začeti s 1. marcem vsakega leta v nominalnem znesku. Z obveznicami, izdanimi po tem zakonu, se bo igralo na loterijo. Dobitkov bo vsako leto 692, porazdeljenih na 4 žrebanja: 1. marca, 1. junija,

1. septembra in 1. decembra. Največji dobiček bo 200.000 Din, dva dobitka po 100.000 Din, pet dobitkov po 50.000 Din, drugi dobitki pa v manjših zneskih.

§ 3 naredbe o 7% investicijskem posojilu v znesku 500 milijonov Din se spreminja tako, da se bodo obresti izplačevale po poteku vsakih 6 mesecev. Amortizacija se vrši z odkupovanjem obveznic na borzi, dokler bo njihov kurz nižji od nominalne vrednosti, ali pa z žrebanjem, kadar bo kurz obveznic dosegel ali presegel njihovo nominalno vrednosti. V primeru amortizacije z žrebanjem, ki bo 15. jul. vsakega leta, bodo objavljene številke izžrebanih obveznic v »Službenih novinah«, izplačevale se pa bodo začeti s 15. septembra vsakega leta. Podoben postopek je določen tudi za amortizacijo obveznic v smislu navedbe o finančni likvidaciji agrarnih razmer v Bosni in Hercegovini, kakor tudi za amortizacijo obveznic v smislu zakona o finančni likvidaciji odškodnin za begliska posestva v Bosni in Hercegovini. Prvi 6 mesečni kupon na novi kuponki polni 2½% državne rente za vojno škodo se bo izplačeval 1. avgusta 1934.

Zakon o taksah in trošarinah

Po predloženem zakonskem osnutku o spremembah in dopolnitvah zakona o taksah se povisa taksa na vse vrste reklame, tako za ono, ki se razbošča po ulicah, kakor tudi za ono, ki se objavlja v časopisih. Taksa za reklamo po ulicah varira od 60—500 Din in to po velikosti, računanih v kvadratnih metrih. Taksa za oglaševanje v časopisih, na kolodvorih, knjigah in temu slinčno znaša: za najhne oglaševanje do 20 cm² 2 Din za oglaševanje 20—50 cm² površine za vsak oglas 5 Din, za oglaševanje 50—100 cm² površine za vsak oglas 20 Din, za oglaševanje 100—400 cm² površine za vsak oglas 40 Din, za oglaševanje 400 cm² za vsak oglas 80 Din.

Kot četrta pripomba se doda: Davčne uprave so dolžne vse operate o plačilu teh taks vsak mesec poslati davčnemu oddelku radi cenzure.

§ 8. uvaja takse s monopoliziranimi formulirji, katerimi se bodo v bodoče dostavljale vse vrste računov in temu slinčno. Takse za te račune znašajo pooblašeni od 0.50—5 Din po višini računa. Povisajo se takse na vse vrste privatnih pogodb. Pri ocenjenih pogodbah se plača na vsakih 100 Din po vrednosti taksa 1 Din, če se pa stvar ne more oceniti, se plača taksa 100 Din. Povečajo se tudi takse za vse prevode iz službenega jezika, kakor tudi za vse prevode na službeni jezik. Tozadevno določa § 10: Za prevod akta in potrdila, če to izvrši in potrdi državna oblast in zapriseženi tolmač, se plačajo sledeče takse: a) za prevod iz evropskega jezika na službeni jezik naše kraljevine do 100 besed originala 40 Din in za vsako nadaljno besedo po 25 par, b) za prevod iz izvenevropskega jezika na službeni jezik do 100 besed originala 60 Din, za vsako nadaljno besedo 50 par, c) za prevod iz našega jezika na evropski jezik do 100 besed 60 Din, za vsako nadaljno besedo 50 par, d) za prevod iz našega službenega jezika na izvenevropski jezik do 100 besed 100 Din, za vsako nadaljno besedo 1.25 Din. V slučaju, če se ti prevodi in potrdila vršijo pri upravi za zaščito industrijske svojine, se plača polovica gorenje takse.

Glede potrdil trgovskih, bilančnih in drugih knjig, ki se morajo voditi, se bo plačevalo po § 15: a) za potrdila (parafiranje) glavnih knjig kontokorentov in salda kontov od vsakega lista po 1 Din, b) za potrdila (parafiranje) vseh ostalih knjig (dnevnikov, štrac, knjig blagajne, knjige primanot, knjige računov, skladiščne knjige, inventarne, bilančne knjige, registra itd., brez oziroma, če so vezane ali ne, ali če obstajajo iz posameznih nevištih listov) od vsakega lista po 50 par.

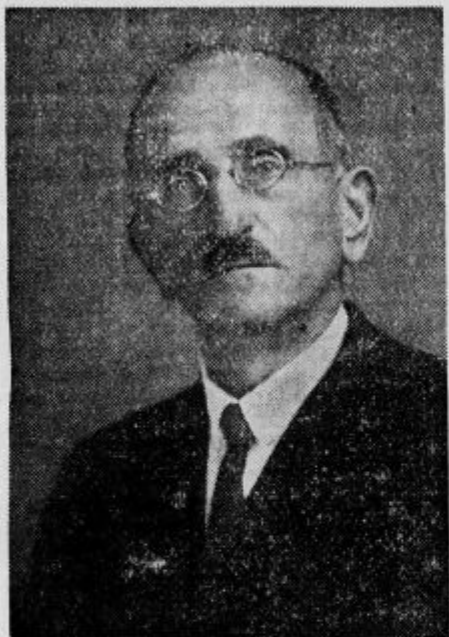
Dunajska vremenska napoved: Oblačno, padavine, v enem ali dveh dneh najbrž sneg.

Zagrebska vremenska napoved: Prečno oblako in megleno. Vreme se bo poslabšalo.

Jubilej prvega slov. trgovskega tečaja

Tiho in skromno cveto najbolj dišeče cvetice, njih blagodejni vonj pa se širi daleč naokoli. Brez hrupa in šumnega slavlja je šla mimo nas 30 letnica obstoja prvega slovenskega privatnega trgovskega tečaja — znanega Christofovega učnega zavoda.

Koliko tihega kulturnega dela, koliko truda, koliko napora! Pa ne zaman. Ogromno je število onih, ki se s hvaležnostjo v srcu ozirajo nazaj k viru njih blagostanja in njih sreče. Kdo jih poišče

Ravnatelj Josip Christof

stotine in stotine, ki jim je dal zavod možnost ustvariti si eksistenco. Nad 4500 gojencev in gojenc je že absolviralo zavod. V najrazličnejših poklih si služijo kruh pri odvnetnikih, notarjih, denarnih zavodih, trgovcih, stavbenikih itd. Koliko je dobro situiranih samostojnih trgovcev, posestnikov in drugih, ki so si ustvarili cvetoča podjetja na podlagi trgovske naobrazbe pridobljene v zavodu.

Ni mogoče pregledati in pretehtati blagodejnega vpliva dobre šole in kdo more preceniti rezultat uspeha dolgih 30 let?

Cas hiti. Šli so mimo dobri in slabi časi, šla je mimo vojna, Christofov zavod pa je vršil svoje poslanstvo. Vzajal in učil je mlade ljudi in jih vposabljal za dobre in koristne člane človeške družbe. S poukom praktičnih ved jim je utiral pot v svet.

Ustanovitelj in ravnatelj g. Josip Christof vodi zavod polnih 30 let in je ob praznovanju svoje 70 letnice čvrst in mladeniško čil. Čeprav je preteklo že 50 let, odkar je maturiral, so njegove pedagoške možnosti na višku. Veselje je slišati, kako lepo navdušuje mladino za vse dobro. Mnogo zrn je vsejal v teku te dobe in neštokrat mu je bilo sladko zadoščenje, ko je videl, da so njegovi dobri nauki obrodili stoteren sad.

Zavod je bil ustanovljen leta 1903 in je najstarejša privatna trgovska šola s slovenskim učnim jezikom. Njegov namen je: v kratkem času — v desetih mesecih — izobraziti slušatelje in slušateljice v trgovskih poslih za praktične poklice. Poučujejo se: slovenska in nemška stenografija, strojepisje po desetprstnem sistemu, trgovsko računovodstvo, knjigovodstvo, narodno gospodarstvo, nauk o menicah, trgovska korespondenca, kontorna dela in jeziki.

Velika pažnja se posveča stenografiji. Ta važen in prepotrben predmet se goji izredno resno, saj ga potrebuje vsakdo in najsi bo v kateremkoli poklicu. Zavedajo se tega gojenci in učiteljice, zato se trudijo, da dosežejo kar največ mogoče. Vsakoletne tekme pokažejo ob koncu šolskega leta lepe sadove plodonosnega truda. Vodstvo zavoda dobro ve, da res dobri stenografci vedno primanjkuje in da izveščani brzpisci najlažje dobe službe. Mlada srca gojencev so dostopna za vse lepo in dobro. V njih neti Christofov zavod veselje do stenografije, ker ve, da jim s tem zagotovi lepo bodočnost. Stenografijo je poučeval na zavodu nad 20 let priznani stenografski vsežak, pokojni g. prof. Adolf Robida, za njim pa njegova g. soproga, drž. izprašana učiteljica stenografije. Poučuje po njegovi priznani metodi. Uspehi so razveseljivi, mnogokrat naravnost presenečljivi.

Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Ta izrek se je izpolnil. Pridna mravlja, aglini g. ravnatelj je lani sezidal — sicer ne palače — vendar po okusno in simpatično vilo na mirni Do-

Milijon kilogramov sadja

je bilo uvoženega septembra in oktobra v Ljubljano

Ljubljana, 23. novembra.

Meseca september in oktober sta najvažnejša za uvoz sadja v Ljubljano. Povprečno računajo, da se ta dva meseca uvozi dve tretjini vsega sadja, kolikor ga mesto na leto porabi. Sedaj so zaključene številke o uvozu sadja, ki jih je izdelal mestni dobodarsveni urad. Kakor vsako drugo živilo je namreč tudi sadje zadnja leta podvrženo užitini in ima mestna občina tudi od uvoženega sadja prav lepe dohodke.

Meseca oktobra je bilo uvoženega v Ljubljano skozi vse mitnice skupno 505.491 kg svežega sadja. Največ sadja pride v mesto seveda po železnici, tako sta ugotovili mitnica na glavnem kolodvoru meseca oktobra 295.376 kg uvoženega sadja, mitnica na gorenjskem kolodvoru pa 12.890 kg; dalje je bilo uvoženega na dolenski mitnici 70.411 kg sadja, na mitnici v Metelkovi ulici 22.227 kg, na mitnici na Poljanski cesti 19.007 kg, na mitnici v

Šiški 14.408 kg, po dolenski železnici pa 19.214 kg; drugo sadje pa na drugih, manj važnih mitnicah. Meseca septembra pa je bilo uvoženega v Ljubljano 450.581 kg svežega sadja. Če k temu sadju prištejemo še suho sadje, moremo številko v teh dveh mesecih uvoženega sadja zaokrožiti na en milijon kilogramov.

Recimo, da je veljal Ljubljancem vsak kg sadja vsaj 3 Din — in letos je bilo znatno dražje, potem je Ljubljana samo ta dva meseca izdala za sadje svoje tri milijone dinarjev. Računajmo, da ima Ljubljana 60.000 prebivalcev, potem pride na vsakega prebivalca v teh dveh mesecih kakšnih 16,5 kg sadja, ali dober četrt kilograma na dan, seveda le zdaj v jeseni, kar je zelo zelo malo. Iz teh številk se vidi, da Ljubljancem še vedno ne znajo dovolj ceniti važnosti sadja za prebrano, čeprav živimo sredi prave sadjarske dežele. Naši sadjarji se bodo morali nekoliko potruditi, da dvignejo konzum sadja tudi v Ljubljani.

Strahovita železniška nesreča

Vlak razmesari voznika in dve dekleti

V bližini Novega Sada se je v sredo zvečer pripetila strahovita železniška nesreča, ki je zahtevala življenje treh oseb. Na nekem prelazu je zagrebški brzovlak, ki je vozil z brzino 70 km na uro, podrl kmečki voz, na katerem sta poleg lastnika sedeli še dve deklici. Lokomotiva je vse skupaj razdrobila in razmesarila v drobne kose. Vse tri osebe so bile na licu mesta mrtve in strahovito

razmesarjene. Voz je popolnoma razbit in tudi kolo sta ubita.

Do sedaj je ugotovljeno, da se je nesreča zgodila zaradi tega, ker niso bile spuščene prečnice. Pihala je močna burja, tako da ni bilo mogoče slišati vlaka. Na lice mesta je odpotovala posebna komisija, da ugotovi vzrok nesreče.

Čolnar sredi reke znorel 4 osebe v smrtni nevarnosti

Iz Bosanske Kostajnice poročajo o tragičnem dogodku, ki se je te dni pripetil na čolnu sredi deroče Une.

25 letni Stanko Matijašević je prišel v Kostajnico, da bi si s prevažanjem ljudi čez Uno zaslužil kaj denarja. Čolnarji in prevozniki so ga svarili, naj se nikar ne spušta v ta posel, ker je zanj potreben pogum in velika spretnost, posebno sedaj, ko je Una zelo deroča. Matijašević pa se za to navedbe ni brigal. Najel je s svojim prijateljem Milošem Todorovičem čoln. Okrog 10 dopoldne je ukrkal na levi obali Une dva trgovca iz Slovenije, da ju prepelje v Bosansko Kostajnico. Ker je po policijski naredbi predpisano pristajati čolne pri mestnem kopališču, je zaveslal v tej smeri. Vse je šlo v redu, dokler niso prišli na sredo reke, kjer je voda izredno deroča. Ker sta bila oba veslača nevešča svojega posla, je voda kaj kmalu dobila čoln v svojo oblast in po mili volji ravnala z njim. Oba veslača sta izgubila prisotnost duha. Prepustila sta čoln toku, ki ga je nesel proti mostu, kjer je pretila čolnu pogibelj.

Ko je bil čoln oddaljen še nekaj metrov od jeklene vrvi, ki je napeljana čez reko in namenje-

na za splave, je Matijašević sklenil skočiti iz čolna in se rešiti za vrh. Kar je sklenil je tudi storil, pa bi ga to kmalu stalo življenje. Vrv se je pod njegovo težo sklonila in potegnila še njega pod vodo. Na bregu je bilo nekaj ljudi, ki so brž potegnili vrv iznad vode. To pa ni dosti pomagalo, ker so valovi zagrinjali Matijaševića, ki bi prav gotovo utonil, če ne bi brž prišla pomoč. Čolnar, ki je potapljačemu prispel na pomoč, je privozil na lice mesta tako nespretno, da je z rilem čolna zadal Matijaševića v glavo s tako silo, da se je ta onesvestil in izgubil pod vodo. Z velikim naporom so ga naposled še drugi čolnarji izvlekli iz vode ter ga peljali k zdravniku. Ko se je Matijašević prebudit iz nezvesti, je dajal na razna vprašanja tako nesmiselne odgovore, da so bili zdravniki prepričani, da se mu je omračil um. Na vprašanje, kako se mu je pripetila nezgoda, je odvrnil, da sta potnika potegnili samokrese in ju naperila njemu na prsi, grozeč, da ga ustrelita, če ne skoči v vodo. Pravi, da se je tega tako prestrašil, da je skočil iz čolna. To seveda ne drži, ampak je ugotovljeno, da je Matijašević tedaj, ko je čoln postal igračka valov, znorel in v duševni zmedenosti skočil v vodo. Oba potnika in drugi čolnar so se srečno rešili.

Ce imata dva ključa od blagajne

Mesar Adam Bohar iz Dolnje Lendave je zadnje mesece opazil, da mu izginjajo večje svote iz blagajne, ki se je nahajala v mesnici. Enkrat 10 tisoč, drugokrat 11, potem zopet 6 tisoč Din in tako je šlo več nego eno leto. Odpustil je radi tatvin blagajničarko ter izročil blagajno sinu, pa so se tatvine še vedno nadaljevale. Naposled je padel sum na njegovega nekdanjega pomočnika, ki mu je svoječasno vodil mesnico samostojno ter je imel tudi ključa od blagajne in mesnice. Janez Miholič je bil že dolgo brez posla, živel pa je gosposki ter trošil denar kar na veliko po gostilnah in pri kvar-tah. Postavili so Miholiču zasedo v mesnici, v katero se je res ujel. Dne 2. oktobra t. l. je v pozni noči previdno odprl mesnico ter se spravljal nad blagajno, ko je zadonel za hrbotom gromki orožnikov »stoj!«. Mihaleka so pred mariborskim malim senatom »zasičili« na dve leti robije ter mu pridljali še tri leta častne izgube.

mobranski cesti. Uredil je popolnoma higijenične in moderne šolske prostore. Stari zavod se je pomladil in moderniziral. V četrtem deceniju mu želimo, da obrodí še mnogo lepih sadov in lastniku gospodu ravnatelju Christofu še mnogo veselja in uspehov!

Litiška topilnica demontirana

Kakor je »Slovenec« svoječasno že poročal, je železolivarna Kavčnik in drug. Topuska, prevzela demontažo topilnice svinca in srebra v Liti-ji. Vseh zgradb, to je dveh strojníc, 3 dolgih skladišč, livarne itd. Demontirati so pričeli pred pol letom in danes je ves prostor izravnán, pust in prazen, le trije dimniki še čakajo na svojo usodo in pričajo, da je tu stalo nekoč cvetoče podjetje, ki je dajalo kruh in življenje našemu pridnemu človeku. S to demontažo so se edino naši kmetje zadovoljili, katerim je topilnica, ko je obratovala, škodovala z žvepleno strupenimi plini, ki so zadrževali vegetacijo na naših njivah in poljih ter škodovali čebelar in tudi goveji živini. — Vse demontirane stroje so odpisali v železolivarno Topusko, kjer bodo stroji pričeli zopet ropotati svojo težko pesem dela. Zidne opeke so iz teh stavb dobili porabne nad 1.500.000 kosov, katere so pokupili po večini tukajšnji ljudje, precej te opeke pa so z vozmi prepeljali čez Bogenšperk v šentvitsko okolico in Veliki Gaber, na Vače, k Sv. Križu itd. Plačevali so 100 kosov opeke po 20 do 22 dinarjev. Dimnike so pa začasno še pustili »živeti«, ker je ta industrijski prostor, ki meri okoli 30.000 m² in leži ob železniškem tiru, naprodaj

Cerkveni koncert pri frančiškanih

Naš narod morda najbolj časti Mater Božjo. Nešteto cerkvá in kapelic, kipov in slik to potrjuje. Naravno je, da imamo tudi pesmi, zloženih Materi Božji, neizmerno število. Spored cerkvenega koncerta ne bi bil popoln, če bi to skupino pesmi prezrl. Tretji del nedeljskega koncerta obsega tri — vseh je v sporedu pet — vsebinsko markantne po stilu naše, slovenske, pač novejšje dobe, ki družijo kleno vsebinsko jedro z dostojno, pestro obliko. Prva Mlinarjeva »Ave Marija« jo pozdravi: »Ave, tisočkrat Ave! Kraljica slave! Kratki pesmi ne manjka razgibanega navdušenja, mirne iskrenosti in pobožne stopnjave, ki se vzpne v končni misli do silnega efekta in se spusti prav na koncu v pritajeni odmev.

Mav je skladatelj izrazitega ljudskega kova. Njegove pesmi so vse tako globoko doživete, da prodirajo vedno širše med ljudstvo. »Kako si nam draga!« prinaša Mariji pozdrav naših dolin, hribov in planin in milijonov src iz solzne doline. Njena koncepcija je razgibana v drugem delu po prepletenih trojnicah in lepih imitacijah, ki dvignejo pozdrav do navdušenega akorda v skrajni višini.

Iz neusahljivega vira našega Premrla je priklopela — menda ena najlepših njegovih Marijinih — Ave, kraljica moja! Majnik je v cerkvenem letu pri nas eden najvažnejših mesecev, zlasti odkar opravljamo po vseh vaseh šmarnice. Pesem ima plemenite zaléte, prvi stavek odpoje tenor (sopran) z orgli, drugi del pa povzema v duetu gornja glasova in predstavi melodijo spodnjima; na koncu pa se združijo v mogočnem pozdravu vsi tako iskreno, da ti kar srce zadrhti.

Ta del bo sklenila Kimovčeva himna »Srce kraljevo« in Vodopivčeva »Sv. Cecilije«, zavetnici pevcev, kateri je ves koncert posvečen. Njen praznik smo praznovali 22. t. m., v nedeljo jo hočemo ob 4 popoldne pri frančiškanih proslaviti. — Vstopnice in program (à 2 Din) v Jugoslovanski knjigarni.

Apostolat žene v katoliških misijonih

Pod tem naslovom se je preteklo nedeljo vršilo v dvorani na Aleksandrovi 6 v Mariboru misijonsko predavanje. — Predavatelj dr. o. Stanko Mr. Aljančič nam je po uvodnih besedah o naših slovenskih misijonarkah: šolskih sestrah, uršulinkah, usmiljenkah in karmeličankah podal nazorno sliko o življenju in delovanju izključno misijonske družbe Frančiškank misijonark Marijinih (FMM), ki štejejo po šele 55 letnem obstoju že 257 hiš in 6500 redovnic v vseh delih sveta. Družba, v kateri deluje tudi lepo število Slovencek, med temi več iz Maribora in okolice, ima za Jugoslavijo svojo centralo v Ljubljani (Gorupova ul. 17).

Z očitnim božjim blagoslovom delujejo bele misijonarkke med poganskimi narodi Azije, Afrike in Oceanije, med katerimi ustanavljajo in vzdržujejo za deco: jaslice, deške domove, zavetišča; za doraščajočo žensko mladino: sirotišnice, nižje in višje šole, penzionate, gospodinjinske šole, najrazličnejše delavnice in patronaže, kjer vzgajajo deklice in jih s smotrenim delom dvigajo k višjemu kulturnemu življenju. Velike bolnišnice, lazareti za kužne in gobavec in dispanzerji pričajo o požrtvovalnem in junaškem delu misijonark med trpečimi pogani. Obiskovanje bolnikov po deželi in ječah jim služi, da med njimi širijo resnice sv. vere. Luč svetosti, ožarjeno že s slavo mučeništva, razliva jo nad mlado družbo s. Marija Asunta Palota, sedem mučenk-misijonark na Kitajskem in v sluhu svetosti umrla s. ustanoviteljica Marija do Trpljenja Gospodovega.

Zelo zanimljivo predavanje je pojasnjevalo 71 krasnih, večbarvnih slik iz misijonskega življenja belih redovnic, ki začetkom januarja prihodnjega leta prirede v Mariboru večjo misijonsko razstavo.

Ptuj

Policijske vesti. Zasačena je bila neka ženska, ki je prodajala po Ptujju kokoši sumljivega izvora. Kokoši je policija zaplenila, prodajalka pa vtaknila v luknjo. Tatvine dolgo časa ni hotela priznati, naposled pa je to le morala in je povedala, da se peča z edeljša s tatvino perutnine v okolici Sv. Urbana. Izročili so jo sodišču. — Zasebnici Mariji Trstenjak iz Ptujja je bilo ukradenih večje število jajc in malinova v vrednosti 600 Din.

Domžale

Godbeno društvo v Domžalah uprizaro v nedeljo 26. t. m. ob 4 popoldne v svojem domu »Roksi«, veseloigro v treh dejanjih. Sodeluje tudi društveni orkester.

Fran Erjavec:

S Kosovskega polja

(Dalje.)

O katoliški koloniji v Mitrovici sem poročal že v zadnjem pismu, kakor tudi to, da je tu sedež katol. župnije, ki obsega severni del Kosovega polja in Sandžak. O slovenski koloniji ni omeniti drugega kot to, kar sem povedal že zgoraj. Edina je na vsem Kosovem polju, a prav za prav niti ta še ne spada h »Kosovcem«, saj se pričena Kosovo polje šele tu od Mitrovice dalje proti jugu. Nekateri zmožni in pridni Slovenci so si ustvarili tu prav lepe življenjske pogoje. Voditelji oddelkov pri rudniškem podjetju imajo po 3000—4500 Din mesečne plače, Slovenec, izkušen vodovodni instalater, je tu upravnik elektrarne in solidni obrtniki izhajajo prav dobro. Žal jim okoliščine ne dovoljujejo organizacije. Nedavno so poskusili s svojim pevskim društvom »Zvon«, a jim ni uspelo, zato delajo sedaj vtis izgubljenih ovac. Tudi v znatni garniziji je precej Slovencev. Naj pa te moje vrstice ne napotijo kakih naših brezposelnih rojakov sem doli, če si ni kdo po kakem znanu pri rudniku že v naprej zagotovil službe. Takoj bi morda uspel le res kak skrben in dober gostilničar, dočim je par pustolovcev že popolnoma propadlo.

Nad Mitrovico ponosno dominira strmi Zvečan z dobro ohranjenimi razvalinami. Dvigajo se morda kakih 200 m iznad Ibra in je bil zaradi velike strmine komaj pristopen, zato je bil v srednjem veku le nekaka naravna trdnjava, ki je obvladovala izhod s Kosovega polja proti severu po dolini Ibra in proti severozapadu v Sandžak. V 11. stol. je bil zgrajen na njem močno utrjen grad, ki je igral potem v srednjeveški srbski zgodovini kot eden najmočnejših srbskih gradov sploh, kaj važno vlogo. Ponovno ga opevata tudi narodna pesem in pripovedka Pripovedujejo, da ga je zidala »prokleta despotinja Jelena«. Svoje do-ložnice je postavila od omenjenih kamnologov

Puniše Račica do vrh Zvečana in ti so si podajali potem iz rok v roke kamene, iz katerih je bil grad zidan. Bil je last Nemanjičev in kot tak prehodno večkrat sedež starih srbskih kraljev in pozorišče raznih rodbinskih žaloiger. Tu je pokopan Konstantin Nemanja in tu je imel Dušan Silni do smrti (l. 1331) zaprtega svojega očeta Stefana Dečanskega, a na koncu 14. stol. je bil last zeta carja Lazara. Po kosovski bitki je začel grad razpadati, na koncu 17. stol. so ga pa Turki vnovič spremenili v močno trdnjavo, ki je bila pa v naslednjem stoletju zopet opuščena. Od tedaj grad počasi razpada.

Ako zlezesh le do pod pobočja, se ti odpre proti jugu krasen razgled na ves severni del Kosovega polja, ki ni ravno majhno. Sega namreč tu od Zvečana pa skoro naravnost proti jugu prav doli do znamenite Kačaniške soteske, kjer se Šar planina tesno stika s Skopsko Črno goro. Ta daljava meri v zrachi črti 84 km. Pač pa je razmeroma ozko, kajti v najširšem delu, nekako v sredini, pri Prištini, meri Kosovo počez le 14 km, tako, da znaša vsa njegova površina 502 km². Obrobjeno je prav od vseh strani od hribovja — saj je bilo časih jezero — ki dosega 1000—1200 m nadmorske višine, s polja samega pa izgleda seveda znatno nižje, kajti Kosovo polje samo leži na 540 m nadm. višine. Zapadni rob polja obroblija Crnoljeva planina, Goleš in Čičavica, vzhodnega pa odcepki Kapaonica, Prapašnica in Žegovac, a južni rob zaključujeta že omenjena Skopska Črna gora in Šar planina. Pokrajina med temi hribovi pa ni ravna — ravnic je celo jako malo — temveč močno valovita. Ker nima nobenih gozdov in travnikov, celo obrobno hribovje je skoro vse golo, dela na naše oko naravnost neprijeten, mrtev in dolgočasen vtis. Kamorkoli pogledaš — sama sivkasto rjava barva, ki človeka kar duši, zlasti se daje na jesen. Kmalu nad Kruševcem je komaj vedno razvodje med Donavo (Črnim morjem) in Vardarijem (Egejskim morjem). Severni dve tretlini namaka ravno po sredi Sitnica s številnimi neznanimi pritoki, ki se

izliva pri Mitrovici v Ibar, južno tretjino pa Naradinka, ki teče v Vardar. Tudi to vodovje je mrtvo, brezizrazno. Leni se premika po plitkem blatnem dnu in jako menjava strugo. Za kopanje je le malokje primerno, kajti skoro povsod se izpostaviš nevarnosti, da zagažiš v blato, iz katerega se ne izkoplješ več.

Ker so še danes skoro edini pridelki Kosovega polja kromiza, ječmen in pšenica, je veljalo že v starem in srednjem veku za nekako žitnico Balkana in to je bil poleg njegove centralne lege gotovo tudi važen razlog za njegovo burno zgodovino. V starem veku so se ga že zgodaj polastili Rimljani, zgradili iz Skadra preko tega polja proti Nišu vzorno cesto in ustanovili poleg manjših naselbin (Vicianum — današnji Vučitrn i. dr.) tudi veliko mesto Ulpiana, današnji Lipljan. Za Rimljani so ga prevzeli Bizantinci in za njih gospodstva so se naselila po njem tudi razna srbska plemena.

V 9. je Nemanja sredi 12. stol. ustanovil v hriboviti Raški prvo močnejšo srbsko državo, ga je seveda moralo takoj zamikati tudi žitrodno Kosovo polje. L. 1168 je pri Pantini (med Mitrovico in Vučitrnom) pobil Bizantince in svojega brata Tihomira in odslej je bilo Kosovo polje ves čas last, da, celo nekako središčne srednjeveške srbske države Nemanjičev. Ti so razvili visoko stoječe rudarstvo v vzhodnem in severnem obrobno hribovju, vnovič pozidali Lipljan, visoko dvignili Prištino in nekatere druge naselbine (Uroševje, Mitrovico, Janjevo) ter razvili izredno živahno kulturno in gospodarsko življenje, ki se je naslanjalo na jadransko Primorje na zapadu in na bizantinsko cesarstvo na vzhodu. Iz Primorja so vodile tri znamenite trgovske ceste na Kosovo polje in sicer iz Skadra na Lipljan in potem dalje na Niš (stara rimska cesta), druga iz Kotora čez Peč v Prištino in tretja iz Dubrovnika skozi Novi Pazar in Vučitrn na Prištino. Od severa proti jugu je pa sekala vse te zapadno-vzhodne ceste velika trgovska pot, ki je vodila iz Bosne po vsem Kosovem polju v Makedonijo in od tod naprej v Carigrad. Že iz tega vidimo, da je bilo Kosovo polje v srednjem in tudi dolgo v novem veku nekako križišče vseh glavnih balkanskih prometnih žil, zaradi česar je vladalo tu tudi nad vse živahno gospodarsko in politično vrvenje. Tu, zlasti v Prištini, so živele znatne kolonije dubrovniških trgovcev, ki so bili tudi zakupniki carin in mnogih rudnikov.

Liubljanske vesti:

Hipotečni in zemljiški trg v oktobru

Ljubljana, 22. novembra.

Hipotečni trg je bil po podatkih ljubljanske zemljiške knjige oktobra napram prejšnjim mesecem razmeroma slab. Na 67 posestvih je bilo vključeno vsega skupaj za 2.155.677 Din raznih posojil in hipoteknih kreditov. Najvišji posojili sta bili za beleženi za 200.000 in 300.000, najnižji pa za 373 in 1000 Din. Povprečno so se posojila gibala med 50.000 in do 100.000 Din.

Promet z zemljišči je bil prav tako oktobra slab in mnogo manjši kot v ostalih mesecih. Zivahnejši promet je opaziti v okolici, zlasti v bližnjih občinah, pa tudi stranske vasi so nakupile več parcel. V okolici je bilo oktobra sklenjenih in merodajnih oblastem prijavljenih 37 kupnih pogodb za celotno kupnino 1.227.951 Din. V Zgornji Šiški, Stožicah in drugod je veliko povpraševanje po stavbnih parcelah, ki se stalno draže. V Zg. Šiški in Stožicah so bile prodane večje parcele za 55.000 do 85.000 Din. V stranskih vaseh so pa bila prodana zemljišča za prav nizke kupnine, kakor za 200 do 10.000 Din. V neposredni okolici kupujejo ljudje zemljo, da se pripravijo za prihodnjo pomladansko gradbeno sezono. Zivahnejšo prodajo domače grude v stranskih vaseh tolmarijo s tem, da so mnogi posestniki močno obremenjeni z dolgi in javnimi dajatvami. Prisiljeni so zato, da

odprodajo kose domače grude, da se tako za enkrat rešijo bremen in zamaše dolgove.

V okolici je bila oktobra izvedena največja transakcija z električno centralo na Bokavcu. Električno je prevzela občina Dobruva od zadruge za 514.469 Din.

V mestu je bilo oktobra prijavljenih 11 kupnih pogodb. Celotna kupna vsota znaša 865.677 Din. Bil je torej oktobra zemljiški trg v Ljubljani zelo slab in tako malo pogodb je bilo sklenjenih. Izvršen je bil samo 1 nakup starejše hiše v Florijanski ulici. Podružnica Češke industrijske banke je kupila od Kajfeževih dedičev hišo št. 8 v Florijanski ulici za 560.000 Din. Ta hiša ni identična s Kajfeževo gostilno. V Sp. Šiški je bilo prodanih več stavbnih parcel za velike kupnine od 30.000 do 66.000 Din. Svet je bil v Sp. Šiški razmeroma drag — po 30 do 100 Din m². Najdražje je bilo prodano neko zemljišče v kat. občini Poljansko predmestje, namreč za 75.000 Din. Tu je bil m² 350 Din. V Trnovem je bilo prodanih prav tako več parcel. Svet je tu cenejši. Cene so se gibale med 15 do 60 Din m².

V okolici in mestu je bilo torej oktobra pri zemljiški knjigi prijavljenih vsega 48 kupnih pogodb za celotno kupnino 2.093.717 Din. Prejšnje mesece je presegala kupna vsota navadno nad 5 do 8 milijonov dinarjev.

Mariborske vesti:

Bombaž v plamenih

Shladišče tekstilne tovarne Doctor in drug pogorelo

Maribor, 23. novembra.

Plat zvona in močjoen sij, ki se je nenadoma vzboli nad jugozapadnim delom mesta, je označil sinoči ogromen požar ter spravljal celo mesto na noge. Okoli pol 12 ponoči se je vnelo v tekstilni tovarni Doctor in drug pri koroškem kolodvoru skladišče bombaža in bombaže preje ter zagorelo s silnimi plameni, ki so ogrožali ves ogromen tovarniški kompleks, ki ga zavzema to podjetje ob Tovarniški, Ruški, Črtomirovi in Vilharjevi cesti, poleg tega pa še neposredno tudi koroški kolodvor in priključeno železniško delavnico. Požar je nastal, ko je že prenehal obrat tovarne, ki dela do 10 zvečer. K sreči pa je bilo naglo opažen, da ga je bilo mogoče pravočasno naskočiti ter omejiti na goreči objekt. Prvi so začeli gasiti nastavljeni tovarne s curki, napeljavami iz hidrantov. Takoj zatem so se bili na mestu požarniki železniške delavnice, ki vrše noč in dan svojo službo. Zagrabili so požar od koroškega kolodvora s svojo motoriko in obenem preprečili, da ni ogenj preskočil na kolodvorsko poslopje, na katerem so se pričele radi vročine vneti že oboknice. V nekaj trenutkih po alarmu pa so pričele prihajati na ožarijeno gorišče močnejše motorke mariborskih gasilcev ena za drugo, med njimi tudi Magyrusova lestva, ki se je vzboli iz

Tovarniške ceste skoraj navpično nad streho skladišča ter z vrha začela sipati curke vode. Nato pa so pribrele še motorke iz Studence in Pobrežja in od vseh strani se je pričel naskok pod vodstvom poveljnika mariborskih požarnikov Benedičiča.

Skladišče, v katerem so se nahajali velikanski kupi bombaževih bal in preje, je čisto odprto ter samo nadkrito. Radi tega se je v vetrovnem vremenu požar še nagelje razširil in razpihal. Ogenj je neposredno ogrožal veliko predilnico, ki se nahaja v neposredni bližini; radi vročine je jelo celo pokati betonsko zidovje, da so ga morali neprestano oblivati s curki vode. Bombaž je lahko goril v radi tega je bilo gašenje zelo naporno; silnim vodnim curkom iz toliko cevi pa se ogenj ni mogel dolgo upirati ter so mu bili požarniki kmalu kos. Plamene so na zunaj sicer pogasili, zato pa je ogenj tlel v sredini kupa ter je bilo treba razkopati celo napol zgorelo skladišče ter razmetati tleče bale, da se je odstranila vsaka nadaljna nevarnost. Okoli pol treh je bil požar v glavnem zaduščen ter so se motorke vrnile, en požarni vod pa je delal na pogorišču še do jutra in tudi sedaj je požarna straža na mestu. V balah še vedno tli ter jih je treba neprestano polivati.

Vzrok požara še ni pojasnjen. Bombaž je lahko gorljiva snov ter je zadostovala že neznatna iskra za usoden ogenj. Tudi škoda še ni ugotovljena. Vsekakor je ogromna, ker so bile zaloge zelo velike. Krita pa je vsekakor zavarovalnino. Obrat tovarne radi požara ni trpel ter se danes dela v normalnem poteku.

Halo! Tu Miklavž! Obdaril bom revne in bogate otroke zastoni

Božičnica za revne otroke

Kdo še ni nestrpno pričakoval dneva, ko praznujemo Gospodovo rojstvo, dneva, ko naj bi postale najskrajše želje resnica. Otroci si šepetajo o darovih, ki jih zanje pripravljajo Jezusček in šteejo dneve in ure, ki jih še ločijo od tega dne, odrasli pa obujajo spomine na one dni, ko so njih mlada srca trepetala v vselem pričakovanju.

Kdo ne gleda na ta dan z radostjo žarečih obrazov naših malčkov, katerih srčeca so prepelala sreče ob pogledu na obilne darove. Dosti pa je staršev, ki s tesnobo v srcu pričakujejo tega dne. Saj svojim malčkom ne bodo mogli nuditi niti tople zimске obleke, niti jih pogreti v zakurjeni sobici. Njih otroci bodo mesto darov spoznali bridko in težavno življenje svojih staršev, ki pri Božičku ne morejo niti za svoje otroke izprositi najpotrebnejšega in najnujnejšega. Malčki bodo stali razočarani sredi obdarovanih in srečnih, sami, brez darov, mogoče brez kruha in tople obleke.

Kako napraviti tudi takim malo veselja, da ne bodo že v zgodnji mladosti občutili žalosti in razočaranja.

Mestna občina ljubljanska priredi vsako leto Božičnico, na kateri obdaruje veliko število otrok. Da bi pa mogla tudi letos obdarovati čimveč otrok, bo dne 2. in 3. decembra priredila nabiralni dan. Nikdo naj na ta dan ne odkloni vsaj malenkostnega prispevka, da bo Božičnica čim lepša in obdarovanih čim večje število.

Kaj bo danes?

Drama: Ob 15: »Hamlet«. Dijaška predstava. Globoko znizane cene.

Opera: Zaprta. Nočno službo imata lekarni: dr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

★

○ »Prvi« — presladka beseda, ki ogromno število ljubljancev vseh branž in kategorij oživi s čudodelno močjo — »prvi« bo torej končno še danes teden, ko bo vse naše mesto spet živahno in dobre volje. Ali t. dan decembra je še mnogo težje pričakovati od ostalih »prvih«, saj je ta veseli dan obenem narodni praznik, ki ga vsi sloji ljubljanskega prebivalstva na najlovesnejši in tudi najprijetnejši način obhajajo v »Unionu« na novinarskem

Športna obleka največ štrpaciara

Zato morate izbrati posebno dobre tkanine. Izberite jih pri nas in dovolite, da vam obleko izdelamo Zadovoljni boste, a to je glavno.

Ios. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova c. 3

Kulturni obzornik

Ob 100-letnici rojstva

J. Jovanovića Zmaja

Vojvodina s središčem Novim Sadom je bila zelo preteklo stoletje torišče vseh važnejših kulturnih in političnih gibanj med Srbi in žarišče prosvetnega dela tudi za srbske pokrajine na desni obali Save in Donave. Iz »prečasnih« krajev, kakor tako radi Srbi z desnih obal označujejo one z levih, je Srbija dobila prvi kader učiteljev, zdravnikov, politikov, črkostavcev, književnikov, slikarjev. Novi Sad je kljub svoji izraziti pomaknenosti na sever veljal dolga desetletja za središče srbske kulture. Prav v njem moramo iskati tudi prve sledove srbskega meščanstva. Vojvodina pomeni začetek kulturnega, političnega in umetnostnega procvita srbskega naroda. Tu je vzrastle krepak rod mladega razumnštva. Moža, katerega se danes, ob stotem letu njegovega rojstva, spominja vsa srbska javnost, pesnik Jovan Jovanović-Zmaj, ni bil med zadnjimi v tej močni falangi. Zato danes nekaj besedi o njem.

Jovan Jovanović-Zmaj (1833—1904), mož dveh poklicev, pesnik in zdravnik, spada med najproduktivnejše in najbolj popularne srbske pesnike. Vendar so tla njegovega udejstvovanja daleč širša kakor pa bi si kdo mislil. Zmaj je ena izmed najznamenitih oseb srbskega javnega življenja v drugi polovici preteklega stoletja. Jovan Skerčić ga v svoji književni zgodovini označuje s sledečimi stavki: »Pripadajući naraštaju, koji je sav bio u javnom radu, Zmaj je bio pesnik akcije nacionalne i političke, Program-Dichter, Freiheit-Sänger, kakve je davala slobodnjačka Mlada Nemačka. »rođa va-pitatelj« kako su naši stari zamišljali idealnog pesnika, javan pesnik, u punom smislu te reči. On je bio glavni narodni pesnik šezdesetih i se-

damdesetih godina, herold Ujedinjene Omladine Srpske. Za nekih trideset godina on je bio odjek duše celoga srpskoga naroda, pesnički zastavnik nekoliko naših naraštaja, moralni istoričar celog jednog velikog i značajnog perioda našeg narodnog života. Njegova poezija sadrži sav duhovni i duševni život srpskog naroda u drugoj polovini XIX. veka...« (str. 303—304).

Zmajeva književno delo je sila mnogovrstno in kvalitativno različne vrednosti. Kakor je živel v raznih krajih in mestih (v rodni Kamenici pod zeleno Fruško goro, v Novem Sadu, ki je bil prav za prav njegov drugi dom, Zagrebu, na Dunaju, v

Prisrčno slavlje 45. pešpolka

Polkovna slava 45. pešpolka se je vršila večeraj ter je letos potočila posebno slovesno v znamenju 15. obletnice osvobođenja Maribora. Na dvojni vojašnice kralja Aleksandra v Melju se je zbralo odlično občinstvo ter prisostvovalo cerkvenim obredom, ki so jih izvršili vojaški duhovniki P. Zavadlal, prota Trbojevič in muslimanski hodža iz Ljubljane. Med navzočimi so bili prevzvišeni knezoški lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič, stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek, mestni župan dr. Lipold, mestni poveljnik general Had-

□ + Prof. Brolih. Včeraj zjutraj je umrl v tukajšnji splošni bolnišnici profesor zgodovine na tukajšnji realni gimnaziji Luka Brolih. Rajnik je po odhodu upokojenega ravnatelja Jakoba Zupančiča pa do imenovanja novega zavodnega ravnatelja dr. M. Herica vodil ravnateljske posle in je bil dolgo vrsto let zavodov poslovođa in ravnatelj na mestnik. Bodi odličnemu slovenskemu šolniku ohranjen časten spomin, žalujomči naše sožalje! — Pokojnikove zemске ostanke bodo položili k večnemu počitku v soboto ob 14.30 iz mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

□ Iz vrst mariborskih zdravnikov. Danes bo ob 17 v fizikalni sobi internega oddelka bolnišnice javni sestanek s sledečim programom: Vnetje srednjega ušesa in njegove intermenijalne komplikacije z demonstracijami, in demonstracije dermatološko-venereološkega oddelka (lues). Vsi zdravniki so vabljeni, da se tega sestanka udeležijo.

□ Tudi železničarji imajo ob 15. obletnici osvoboditve Maribora svoje spomine. Vredno je zabeležiti, da nas je bila takrat sicer peštica zavednih, toda vzdržali smo, ko je izbruhnila stavka. Bili so med nami taki, ki so cele tedne neprestano preživeli na stroju, prevažajoč vlake z ostanke avstrijske armade ter tako rešujoč zaledje pred gladnimi, plenzurnimi četami. Drugi so zopet delali noč in dan v delavnicah na popravilu strojev in vagonov, da se je zamogel promet v redu izvršiti. Tudi naše zasluge za novo državo je treba podčrtati. — Eden v imenu ostalih.

□ Po osmem kolu. V sredo večer se je odigralo osmo kolo žahovskega prvenstva. Kramer je premagal Romeža, Konič Silo, Strniša Lobkova in Jordan Bena; Kukovec-Savli remis, Ostanek ni igral. Položaj: Ostanek še vedno vodi; Kramer, ki je v začetku zaostal, je sedaj pričel igrati z nevezjetnim poletom ter se nevarno bliža prvemu mestu. Dober je tudi Šavli in tudi Konič pričinja zopet z zmagami. Stanje: Ostanek 6 (1), Kramer 5 in pol (1), Šavli 5 in pol, Strniša 5, Konič 4 in pol (2), Lešnik 4 in pol (1), Kukovec 4 in pol, Jordan, Bien 3 in pol, Lukež 3. Favaj je kot vodja turnirja odstopil, ko je odigral polovico partij. — V drugi skupini se je odigrala samo viseča partija Lorber-Trelec, ki jo je Lorber dobil ter se tako pomaknil v vodstvo skupno s Kotnikom (oba po 6 točk).

žič, prvi poveljnik mariborskega polka podpolkovnik v p. Škrabar, minister v p. dr. Kukovec, ravnatelj dr. Tomineš, gospa Maistrova ter predstavniki vseh mariborskih uradov in korporacij ter družtev. Goste je sprejemal domačin generalštabni polkovnik Glišič, ki je imel po končanih cerkvenih obredih ognjevit govor na vojaštvo, v katerem je poveljeval junake, ki so pred 15 leti izvršili osvoboditev Maribora. Prečital je nato pozdrav, ki ga je poslal polku kralji, zatem pa se je vršil defile cellega polka in zakuska.

□ V Mariboru se bo proslavil državni praznik 1. decembra s cerkveno slovesnostjo v tukajšnji stolnici, kjer bo ob 11 zahvalna pesem z molitvami za domovino.

□ Marijanišče. V nedeljo ob 16 bo občni zbor v Gregorčičevi ulici 18.

□ Spori v tekstilni industriji. V nekaterih tekstilnih obratih v Mariboru in okolici je prišlo do mezdnih sporov, ki imajo svoj izvor v nadurnem delu. Spori so lokalnega značaja. Posreduje Delavska zbornica.

□ Slovensko obrtno društvo praznuje 1. december z obrtništvom in obrtnim naraščanjem na sledeči način: ob 10 bo predavanje v Kazini, po predavanju ob 11 slovesna služba božja v stolnici. Zbirališče za obrtnike in naraščaj ob 10.15 v Narodnem domu, odkoder skupen odhod k predavanju.

□ Pomladke Jadranske straže zavoda šolskih sester priredi v nedeljo ob 16 v domači dvorani akademij s pestrnim sporedom.

□ Poselska zveza ima redni sestanek v nedeljo ob 16.30 v mali dvorani na Aleksandrovi 6.

□ Uvedbo dinarske tarife na avtobusih, ki smo jo že opetovano priporočali, študirajo v vodstvu Mestnih podjetij. Zagotavljajo se, da se bo znižanje izvelo v najkrajšem času.

□ Pospešeno obravnavanje. Finančna komisija mestne občine je pospešila svoje delo, da bi bila razgrnitev novega proračuna mogoča že v začetku decembra.

□ Kolesarske zadeve. Kolesarski klub »Edelweiss« je imel te dni občni zbor, na katerem je bil izvoljen vnovič za predsednika hotelir Andrej Halbwild.

□ Šest let za smrtonosen sunek. Pred malim senatom je včeraj stal 26 letni viničar Janez Šešerko iz Pacinja. Obtožili so ga uboja poselnika Ivana Polanca iz Ločnega vrha. Dne 27. marca je Šešerko s svojo ženo kopal v Polančevem vinogradu. Zakonca sta se sprla, Polanec pa je skušal miriti, dobil pa je v zahvalo z nožem v hrbet. Šešerko je dobil za ta usoden sunek šest let robije in trajno izgubo častnih pravic.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 25. novembra ob 20: »Deseti brat«.

Belgradu, v raznih madjarskih mestih itd.), je prihajal v stik z raznimi ljudmi in bil postavljan v vedno nove situacije. V tem je tudi vzrok njegovega tako mnogovrstnega javnega udejstvovanja. Deloval je kot originalni pesnik, prevajavec (iz madjarsčine, v zgodnjih letih, kasneje iz nemščine, angleščine), urednik književnih, šaljivih in mladinskih listov, upravitelj peštanskega Tekelianauma, nekaj časa celo dramaturg belgrajskega gledališča. Zmaj je torej spadal po družini in pozicijah, ki so mu bile dodeljene, med elito novosadske in sploh srbske družbe.

Njegovo književno delo je, kakor sem že rekel, zelo pisano. Ostali bodo samo »Djulići«, in »Djulići uveoci« in pa lepo število mladinskih pesmi »Čika Jove«, kakor ga srbska mladina še danes kot svojega najljubšega pesnika rada naziva, skratka, njegova lirika. Zmaj je bil namreč sila nežen in občutljiv. Njegovi »Djulići«, ki so nastali koncem 1863 in začetkom 1864, v najožji zvezi z njegovo ljubeznijo do zaročenke in žene Ruže, spadajo med najprikljubnejše pesniške ustvaritve v srbski književnosti. Odlikujejo se po iskrenosti občutja, formalni izdelanosti, kratkem verzu in neposrednosti. Skoraj dvajset let za »Djulići« jim je napisal drugi del. »Djuliće uveoci« (1882). Nadahnjeni so z žalostjo, bolelostjo, solzami. Nastali so v boleznih in smrti njegove toliko ljubljene žene.

O mladinskih pesmih Zmajevih se je doslej že mnogo razpravljalo. Mislim, da ga lahko brez pridržka postavimo na prvo mesto v južnoslovanskih literaturah. Po obsegu in bogati vsebini. Zmaj je bil izreden prijatelj otrok, pa ni čudno, če je tako globoko in zadeto gledal na otroške duše. Slovenci smo pred več kot desetimi leti dobili po pesniku Alojzu Gradniku nekaj vpogleda v Zmajeva otroško delavnico.

Le to naj še omenim, da je šele ob stoletnici Zmajevi prišlo posameznikom na misel, da bi bilo prav, izdati njegova zbrana dela. Izšla so v Belgradu (G. Kohn) v šestnajstih knjigah. Uredil jih je Jaša Prodanović. Tone Potokar.

»Svetovna zgodovina gledališča« — brez Slovencev. Zagrebški »Morgenblatt« poroča o »Weltgeschichte des Theaters«, ki jo je napisal Joseph Gregor (izd. dunajska založba Pfaidon) na blizu 800 straneh, da posveča ta slovanski gledališčem komaj 40 strani, a od teh odpade le nekaj malega na jugoslovanski del. V poročilu jugoslovanskih gledaliških del se omejuje pisec največ na stare dalmatinske dramske ustvaritve, dočim posveča novejšim delom le nekaj vrstic. Krajši je sestavek o srbskem gledališkem življenju, dočim slovenskega gledališča pisec sploh ne pozna. Prav zaključuje »Morgenblatt« članek o tej (vsaj za Slovane!) nekritični knjigi, da moramo le obžalovati, da si tak gledališki zgodovinar, kot je Joseph Gregor, ni vzel muje, da bi pregledal gledališko življenje tudi manjših narodov, ter s tem to močno delo dvignil v višino, ki mu — izvenski orisa Slovanov — pripada. Zdi se, da bi moral pisec vprav slovensko dramsko rast najbolj poznati, ker ji je najbližji sosed.

Vestnik društva Jeglič. V prikupljivi obliki je pred dnevi izšla prva številka Vestnika društva »Jeglič«, v katerem se zbira o vsi bivši gojenci škofovih zavodov v St. Vidu. Namen lista je pred vsem v tem, da vzdržuje čim tesnejše vezi med mnogostevilnimi člani velike zavodske družine, ki je raztresena ne le po vseh delih naše domovine, marveč tudi po evropskih in izvenevropskih državah, ter ji v toplih vrsticah vzbuja spomine na nekdanje skupno žarišče plemenite vzgoje, vestnega študija in medsebojnega tovarištva. Ze prva številka (druga izide okrog božiča) nudi intimen pogled v življenje sedanjih in bivših zavodskih gojencev in njihovih vzgojiteljev ter v poslanstvo zavoda, čigar namen je, da vzgoji čim več duhovskega naraščaja, v celoti pa, da oplemeni svoje goence duhovno in srčno s svojo globoko klasično izobrazbo ter tako da družbi čim več vernega in narodno zavednega razumnštva. List priporočamo ne le vsem bivšim zavodskim študentom, temveč tudi drugim razumnikom, ki jih zanima izredna skupnost velike zavodske družine.

Zanimiva iznajdba zemunskega inženjerja

Zemunski mešan ing. S. Davidenko je iznašel zanimivo napravo, ki pomenja v hladilni tehniki pravo revolucijo. S pomočjo posebne konstrukcije je namreč možno v jedlini shrambi dobiti temperaturo do -2° in celo do -4° C. Drugi važni izum, ki je tudi že patentno zaščiteno, ima nalogo, da racionalno izkoristi dragoceni suhi led, ki je štirikrat dražji od navadnega ledu, ki pa traja zato osemkrat delj. Ta led se uporablja v hladilnih omarah. Nova iznajdba se more konstruirati v navadne hladilne omare ter varuje prehitro obrabo suhega ledu. Suh led je, kakor znano, produkt ogljikove kisline ter je po zunanosti podoben

stisnjenemu snegu. Trdota ima pa isto kakor kre- da. Njegova najnižja temperatura je $-78,5^{\circ}$ C. Suh led se ne pretvarja v vodo, temveč izhlapeva in se spreminja v zrak. Suhi led dosedaj ni bil praktično uporabljen zaradi svoje prenizke temperature. Ing. Davidenko je sestavil preprost aparat, ki do- vršeno racionalno izkorišča suhi led ter omogoča, da se v hladilni omari temperatura poljudno regu- lira in sicer od $+6^{\circ}$ do -3° pod ničlo. Ta aparat bi se mogel praktično uporabljati pri železniških transportih na daljših progah, zlasti pa pri izvozu naših proizvodov v inozemstvo. Dosedanji hladilni vagoni so izdelani zelo neracionalno.

Kaj pravite?

Dva moža sta brala oni dan »Slovenca« na Mi- kloševski cesti, kjer je razpet na desko. »Poglej, poglej! pravi prvi. »Tu berem, znako je zadnja leta mestna občina zniževala davke v Ljubljani. Številke govore!« — »Ni mogoče! se začudi drugi in primerja številke. »Saj res. Občinske doklade so padle, padla je zgradbina, skoraj vsi neposredni davki so se znižali!« — »No, ali ti nisi vedno trdil, da ima mestna občina smisel za nas male ljudi?« — »Koliko pa ti plačuješ doklad?« — »Nič, ker nimam takih dohodkov, da bi plačeval državne davke in občinske doklade. Samo kuluk sem plačal in zadnje tase doklado na službeni davek. To je novo breme zame!« — »Vidiš, mestna občina je znižala doklade takim, ki imajo dovolj dohodkov, da plačujejo davke. Znižala je tudi vodarino in go- stinstvo. Pa ti je hišni gospodar za to kaj pocenil stanovanj?« — »Ne!« — »Pa ti veš, da plačuješ davke še v drugi obliki, da plačaš mestni občini od vsakega kosa kruha, ki ga poješ, po eno parč? Od vsakega kozarca piva pa še več? In da plačaš da- vek še celo od obleke in čevljev, ki jih nosiš?« — »Mislil sem, da ne!« — »Da! Koliko glav šteje tvoja družina?« — »Sedem: pet otrok, žena in jaz.« — »Torej plačaš sedemkrat toliko davka samo za kruh, kakor tvoj gospodar, bogat skupski samec, ki poje tudi samo za eno osebo kruha in nič več!« — »Pa je to pravično, jaz sem revež, on pa bogat!« — »Pravično, pravično! Zakaj, če bi njega obdavčili sedemkrat toliko, kakor tebe, bi škodovali njegovemu bogastvu; s tem pa bi bili prizadeti tudi taki reveži, ki jim daje on kruh, kakor na primer tebi. Mestna občina to ve, zato je tudi letos odpravila davek na avtomobilsko izlete, ki jih napravi večkrat na teden ven iz mesta, ni pa znižala užitnine na živež, ki ga toliko porabi tvoja družina.« — »Beži, beži; bogastvu mojega gospodarja bi se pa res poznali tisti davki!« — »Pa tudi drugače je pravičen tak način obdavčenja. Saj nihče natančno ne ve, kako veliko je katere bogastvo. Pripetilo bi se, da bi bil manjši bogataš bolj obdavčen kakor pa veliki. To bi povzročilo slabo kri. Koliko kdo poje, pa ve vsakdo. Zato plačuješ ti mestni občini sedemkrat toliko užitnine, kakor tvoj gospodar, ker tvoja družina pa sedem- krat toliko poje, kakor pa on. To je res pravično! Šploh je sedaj moderno, neposredne davke zniževati, posredne pa poviševati. Bogastvo se mora va- rovat, vsi moramo biti enako obdavčeni, reveži in bogatini. Enakost nad vse! Boš videl, ko bo objavljen novi mestni proračun, potem boš govoril, ali je ljubljanska mestna občina res moderna ali ne!«

— Pri astmi in boleznih srca, boleči- nah v prsih, plućnih boleznih, škrofulozi in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvor- bi golše je velike važnosti ureditev delo- vanja črev z uporabo naravne »Franz- Josefa« grenčice. Kliniki svetovnega slo- vesja so opazili pri jetičnih, da so s Franz- Josefa« vodo izgubila zaprtja, ki se poka- žejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja.

Koledar

Petek, 24. novembra: Janez od Križa, spozna- valec. — Prvi krajec ob 8.38. — Herschel napove- duje deževno vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gđ. Rozina Pogač- nikova. Pogreb blage pokojnice, ki je bila sploš- no znana in priljubljena, bo danes ob pol 3 pop. s Kralja Petra trga 8. Naj počiva v miru! Zalu- jočim naše globoko sožalje!

† V Solkanu pri Gorici je umrl g. Ivan Černe, posestnik in dolgoletni gostilničar na Sveti gori pri Gorici. Pokopali so ga 27. okto- bra na pokopališču v Solkanu. Naj bo Bog blagemu možu, ki je v življenju storil toliko dobrega, bogat plačnik! Zalujočim sorodnikom naše globoko sožalje.

† Na Križu pri Kamniku je včeraj dopol- dne po daljši bolezni mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Dimic. Pokopali ga bodo v soboto ob pol 10 dopoldne na farnem pokopališču v Ko- mendu. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše sožalje.

† V Hrastju-Mota je umrla ga. Marija Streicher, soproga lesnega trgovca in po- sestnika. Pogreb bo v soboto ob 8 zjutraj. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje.

Osebnosti

— Iz lavantinske škofije. Premeščena sta ka- plana Stanislav Lah iz Sv. Jurja ob j. žel. v Vita- nje, Jakob Vraber pa iz Konjice k Sv. Juriju ob juž. železnici.

— Poroka. Na Rakovniku v Ljubljani sta bila poročena g. Janez Pleša, posestnik iz Stružnega pri Kranju in gđ. Franciška Starman, sestra g. žup. upravitelja v Sodražici. Poročal je Pleša Franc, be- neficijar iz Smarinerne pri Litiji. Novoporočencema želimo vso srečo!

— Iz vojaške službe. Odrejeni so za vršila dolžnosti poveljnika mitraljevskega eskadrona 7, ko- njeniškega polka konjeniški poročnik Roman Bradaška; za upravitelja materialja zemunskega int. skladišča int. poročnik Oskar Ostojic; za vodnika 1. konjeniškega polka konjeniški poročnik Josip Stepani; za vodnika in učitelja int. podčastniške šole int. poročnik Cvetko Dolenc in Marko Paun; na službo v tehnični zavod pomorskega arzenala int. kap. I. razr. Marjan Mašek; na službo v po- morsko voj. akademijo int. kap. I. razr. Josip Šret- ner; na službo v topniško šolo mornarice na kr. brodu »Krištof« kap. II. razr. Ivan Rojnik; za slušatelja podmorskega častniškega tečaja na kr.

Pri vseh vrstah bolezni

migreni, neuralgiji, reumi, živčnih in menstru- alnih težavah deluje hitro
ALGOCRATINE
Dobl se v vseh lekarnah.
Proizvajalca: E. ANCOSME, PARIS
Ogl. reg. pod br. 19376 od 30. X. 1933.

Ostale vesti

— Blagoslovitev prenovljene cerkve in pro- slava 1900-letnice Odršenja. V nedeljo, dne 26. t. m. bo pri pozni službi božji slovesno blagoslovljena župnijska cerkev Sv. Lovrenca v Slov. goricah. Blagoslovil jo bo g. prošt dr. Ivan Zagar iz Puja, ki bo imel tudi pridigo in slovesno sv. mašo. Cer- keve je bila prenovljena in vsi oltarji popravljeni po načrtu banskega konservatorja g. dr. Sleteta, tako, da je dobila sedaj notranjost popolnoma dru- go. lično in priključljivo, gotskemu slogu primerno lice. Zupljani, ki ljubijo svojo hišo božjo, so radi žrtvovali svoje darove in pomagali pri izredno ve- likem popravilu v teh težkih časih. Vsa župnija se te slovesnosti veseli in se na njo pripravlja s tri- dnevnico.

— Teden pisemskega papirja. Skoraj never- jetno, a vendar je resnica, da se dobi pri Ničmanu v Ljubljani mapa pisemskega papirja, t. j. 10 ku- vert in 10 pisem. papirjev za 1, 1.50, 2 Din itd. Skatle je s 50 komp. pismi že za 12, 15 Din. Na iz- boro tudi fin luksuzno opremljen pisemski papir v elegantnih kasetah. Nihče naj ne zamudi izrabiti tedna pisemskega papirja.

— Cement se je že podražil. Tovarna cementa »Split« je z današnjim dnem zvišala ceno cementu za 1500 Din pri vagonu.

— Gozdarska in lesna razstava v Ljubljani. Poročajo nam, da se pripravlja v Ljubljani velika gozdarska in lesna razstava. Razstava se naj bi vršila pod geslom »Uporabljal domač les«. Priprave kažejo, da bo razstava zlasti poučnega značaja. Pri- kazano bo naše bogastvo na lesu zlasti v Dravski banovini, njega domača uporaba in statistika iz- voza, ki ima vedno manjše postavke. Razstava bo nazorno predočila možnost mnogostranske uporabe lesa, ki je prebivalstvu deloma še nepoznana. Morda bo tej razstavi priključena tudi popolna lov- ska razstava, ki ne bo obsegala samo trofej, marveč tudi podčrtala važnost in vrednost pravičnega lova v narodnem gospodarstvu.

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, ušesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

— Zagrebški velesejem priredi v letu 1934 XXI. spomladanski specialni vzorčni velesejem od 28. aprila do 7. maja; splošni XXII. mednarodni vzorčni velesejem od 1. do 10. septembra in zimsko razstavo od 30. novembra do 3. decembra.

— Podporno društvo za gluhonemo mladino v Ljubljani se je obrnilo te dni s posebno okrož-

nico na razne tvrdke v dravski banovini za prispevke k Miklavževemu obdarovanju gluho- nemih sirot. Prva se je odzvala tvrdka Franjo Skušek, konfekcija v Mariboru, ki ji društvo iz- reka najtoplejšo zahvalo, želeč, da bi jo posne- male tudi ostale tvrdke po svoji najboljši uvi- devnosti.

— V Dubrovniku se še kopljejo. Te dni je prispel v dubrovniško pristanišče Cosulichov parnik »Saturnia«, ki je pripeljal iz Newyorka 86 turistov, med njimi 16 naših izseljencev. Gostje so bili navdušeni nad lepim vremenom, ki vlada tam doli. Saj se nekateri še celo kop- ljejo v morju.

— Turistovski klub »Skalac, podružnica na Je- senicah« predvaja dne 24. t. m. ob osmih zvečer v dvorani Krekovega doma na Jesenicah film g. Cv. Šviggla: »Klic v naravo«. Brezplačne vstopnice se dobijo pri jeseniških foto-trgovcih.

— Knjiga za šoferje. Inž. Stofla je znani stro- kovnjak. Napisal je poučno in zanimivo knjigo: Šofer in samovozač, to je priročnik v prvi vrsti za šoferje in samovozače in one, ki žele postati in bodo morali svojo sposobnost dokazati pred izpra- ševalno komisijo. Za vse te je knjiga izredne važ- nosti. Knjiga obdeluje na 272 straneh vse, kar mora vedeti avtomobilist in motokiklist, t. j. o kon- strukciji avtomobila, delovanju motorjev, stregi, o vžigalni napravi, o uplinjaču, o mazanju in hla- jenju, sklopki, menjalniku hitrosti, o zavorah, kole- silih, pneumatici in električni razsvetljavi itd. Važno za vsakega motokiklista je poglavje o bencinskih stacijah — za vsakogar pa poglavje o zakonskih in cestnopolijskih predpisih. Ob koncu je pri- ključen razmeroma obširen tehničen slovarček v nemškem in slovenskem jeziku, ki omogoča najti za vsak sestaven del primeren slovenski izraz in bo končno izostala poraba tujih izrazov. Besedilo po- jasnjuje okoli 300 slik, ki so za pravilno umevanje stvarne velikega pomena. Knjigo je založila Jugo- slovska knjigarna v Ljubljani in stane 140 Din.

— V jeseni se jih mnogo poda na izlete, in to upravičeno, ker je v naravi v tem letnem času več- krat še lepše, kot spomladi. Slabo je samo to, ker mnogi pozabijo, da je nastopila jesen, da so dnevi krajši in večeri hladni. In kaj je posledica takih izletov? Prehlajenje, ki ga moramo pregnati, da se izognemo neprijetnim in zdravju nevarnim bole- zinam. V ta namen nam najbolje služijo »Pirin- Bayer« tablete. Tega nikarte pozabiti!

— Nosečim ženam in mladim materam pripo- more naravna »Franz Josefa« grenčica do ureje- nega delovanja želodca in črev.

Celje

»Petindvajsetletnico poroke sta praznovala včeraj v krogu svoje družine obče spoštovani in da- leč naokoli znani celjski trgovci g. Jagodič Josip in njegova zvesta družica ga. Marija. Njuna živ- ljenjska pot ni bila vedno posilana s cvetlicami, to- da z zaupanjem v božjo pomoč sta prehodila tudi težke ure življenja. Pripravi smo, da govorimo iz srca vseh, ki poznajo naša jubila, in teh ni malo, če na tem mestu izrečemo slavljenčema k temu lepemu življenjskemu jubileju svoje prav iskrene če- stitke z željo, naj bi ju božja pomoč spremljala še nadalje in da bi se temu jubileju pridružili še zlati in biserni. Posebno moramo poudariti na tem me- stu eno lepo točko, ki odlikuje Jagodičevu hišo: mislimo, da je skoraj ni hiše v Celju in tudi ne daleč naokrog, kjer bi bila vrata tako na široko odprta revežem in pomoči potrebnim, kakor je prav ta. Gospoda Jagodiča pristiha tudi Vincencijeva konferenca v Celju med svoje najdelavnejše člane.

»Praznovanje 100-letnice Vincencijevih konfe- renc, ki je bilo določeno za nedeljo, dne 26. t. m., je iz tehničnih vzrokov preloženo na poznejši čas.

»Ukinitve električnega toka. Elektrarna Fala sporoča, da bo ukinila v nedeljo dne 26. t. m. od 8 do 13 dobavo toka za mesto Celje in okolico.

»Železniške legitimacije za upokojece. Želez- niški upokojevcem v območju postaje Celje naj oddajo svoje legitimacije v svrhu podaljšanja za leto 1934 od 5. do 8 decembra v postajni blagajni. Priloge so iste kakor lansko leto. Natančneje je razvidno vse iz razglasa v vestibilu postaje Celje.

»Andrejev sejem. V Celju bo v četrtek dne 30. novembra t. l. običajni letni kramarski in ži- vinski sejem.

»Mlada izprijenka pod ključem. V sredo zve- čer je bila aretirana 19-letna brezposelna brivka pomočnica B. Nada, rojena v Hamburgu, pristojna v Studence pri Mariboru, ker je istega dne zvečer ukradla v neki gostilni v Celju nekemu kmetu, s ka- terim je bila prej v družbi, iz žepa 400 Din. Poli- cija jo je kmalu po tatvini prišla v istem lokalu in so našli pri njej še nekaj denarja. Nada tatvino prizna in je bila oddana v zapore okr. sodišča.

Gospodarstvo

Novi državni proračun

Izdatki (vse v milj. Din):		
	1933/34	1934/35
vrh. drž. uprava	151,6	149,8
pok. in invalid.	915,7	1100,7
državni dolgovi	1182,2	946,4
pravosodje	358,5	357,2
prosveta	786,1	793,5
zunanje zadeve	121,0	120,7
notranje zadeve	550,9	543,9
financa	303,2	296,7
vojaška	2000,3	1943,3
gradbe	164,6	165,2
promet	152,5	201,8
kmetijstvo	65,6	63,8
trgovina	45,4	44,0
socialna politika	152,3	148,0
fizična vzgoja	15,0	14,2
rezervni krediti	25,0	25,0

Dohodki (vse v milj. Din):		
neposredni davki	1808	2280
posredni davki	2880	2555
monop. (pres. dohod.)	1666,7	1550
drž. podj. (pres. dohod.)	535,3	385,9
razno	159,9	143,4

Zvišanje cen cementa. V ekspozeju predsednika ministrskega sveta je bilo napovedano, da se bo vpeljala trošarina 15 Din na 100 kg cementa, torej 1500 Din na vagon. Nadalje je bilo napovedano, da bo cena cementu maksimirana. To pomeni, da bodo morale velik del te trošarine nositi kartelirane to- varne. Sedaj pa se poročajo, da so nekatere tvor- nice zvišale prodajno ceno cementa.

Anketa o bankah v Nemčiji. Poročali smo že, da se je v Nemčiji ustanovil poseben odbor za pro- učevanje sistema nemškega denarstva. V sredo je imel ta odbor svojo plenarno sejo pod predsedstvom dr. Schachta. Na tej seji je odklonil z gotove strani postavljeno zahtevo, da se naj banke, posebno vele- banke popolnoma podražijo. Da so proti podraž- ljenju velebanke je razumljivo. Zadržni denarni za- vodi zahtevajo kontrolirano zasebno denarstvo, hr- nilnice so pa za državne denarne zavode.

Zmude okrog dolarja. Iz Washingtona poročajo, da bo sedaj predsednik Roosevelt skušal stabilizi- rati dolar na okrog 50% nekdanje vrednosti v pri- meri z zlatom. Pravijo, da je izprijemba Roose- veltove politike v zvezi s senzacionalnim odstopom finančnega svetovalca Spragueja, ki je bil eden naj- boljših gospodarskih strokovnjakov. Sprague je bil svojočasno svetovalec angleške Narodne banke in je šele pred nekaj leti prišel v Ameriko. Ob svojem odstopu je poslal predsedniku senzacionalno pismo, katerega prinaša in komentira sedaj ameriški tisk. V pismu grna napake Rooseveltove gospodarske in valutne politike.

Borza

Denar

Dne 23. novembra.

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Bruslja, Curiha, Londona in Pariza, popustila sta Amsterdam in Praga, narasli pa so tečaji New Yorka in Trsta.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi za- ključen po 9,15, na zagrebški borzi po 9,12 in bel- grajski borzi po 9,10 in 9,03. — Grški boni so no- tirali v Zagrebu 40—40,50, v Beogradu pa 40 do 40,50 (40,50).

Ljubljana. Amsterdam 2305,40—2316,76, Berlin 1362,36—1373,16, Bruselj 796,63—800,57, Curih 1108,35—1113,85, London 186,53—188,13, New York 3430,50—3458,76, Pariz 223,85—224,97, Praga 169,79 do 170,65, Trst 301,24—303,64.

Curih. Pariz 20,1975, London 16,89, New York 313, Bruselj 71,90, Milan 27,22, Madrid 41,95, Am- sterdam 208,05, Berlin 123,10, Dunaj 72,65 (57,40), Stockholm 87,10, Oslo 84,85, Kopenhagen 75,40 Praga 15,32, Varšava 57,95, Atene 3,00, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Čvrsta tendenca na naših borzih se je razvila v pravo hoso. To hoso vodi vojna škoda, ki je danes narasla že nad 270. Vsi ostali državni papirji so prav tako znatno narasli. Promet je oživel in do- segel izredno velik obseg. Tako je znašal na za- grebski borzi: 2000 kom. vojne škode, 50.000 inv. pos., 50.000 begl. obveznic. Narasli so nadalje tudi tečaji delnic Narodne banke in Priv. agrarne banke, oba zavoda sta namreč v zvezi z izvedbo konver- zije kmetijskih dolgov. Samo delnic Priv. agr. banke je bilo na zagrebški borzi danes zaključenih 150. Ljubljana. 7% inv. pos. 53 den., agrarji 27 d., vojna škoda 270 den., begl. obv. 37 den., 8% Bler. pos. 37 den., 7% Bler. pos. 34 den., 7% pos. Drž. hip. banke 45 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 51,50—52,50 (55), agrarji 27,50—30, vojna škoda 273—276 (273, 274), 12. 269—272 (268, 270), 6% begl. obv. 37 do 38,50 (37), 8% Bler. pos. 37—40, 7% Bler. pos. 35,50 do 36,50, 7% pos. DHB 46 den. — Delnice: Na- rodna banka 4000 bl., Priv. agr. banka 250—255 (246, 250), Sečarana Osjek 125—150, Impeks 50, Isis 30 bl., Trboveljska 100—120.

Belgrad. Narodna banka 3900 bl., Priv. agrar. banka 244—245 (250, 245), vojna škoda 274—275 (278, 268), 12. 277—278, 6% begl. obv. 37,75—38 (38, 37, 36), 7% Bler. pos. 33,50—34,50 (34,50, 33).

Šoštanj

Pred sodiščem. V torek se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem razprava proti g. Marku Novaku, uradniku Woechnagove to- varne; obtožen je bil, da je ob priliki občins- kih volitev dne 15. oktobra zvečer, ko je bil razglašen uraden izid volitev, izjavil, preden je odšel iz volivnega lokala, volivni komisiji: »Gospoda, jaz se Vam zahvalim za tak švin- del.« S tem je kršil 79. člen zakona o volitvah, ki pravi, da se volivne komisije ne sme žaliti. Kot priče so bili zaslišani člani volivne komi- sije: Ljubo Šnuderl, sedaj učitelj v Braslov- čah, Avgust Šnuderl, učitelj v Ravnah, De- beršek Baltezar, posestnik v Gaberkih, in orož- niški narednik Kadunc. Novak, ki ga je zago- varjal odvetnik dr. Hodžar iz Celja, je bil obsojen na 20 dni zapora pogojno.

Naše dijaštvo

Na 65. rednem obnem zboru Jugoslov. katol. akademskega društva »Zarja« je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Fajz Rudolf, stud. iur.; podpred- sednik Ložar Janez, stud. techn.; tajnik Vojska Ka- rel, cand. iur.; blagajnik Tozon Mirko, cand. iur.; gospodar Planinc Branko, stud. iur.; arhivar Kožuh Karel, cand. phil.; revizorji: Gorenjak Ludvik, cand. iur., Kržič Jelko, cand. iur.

Na 79. obnem zboru Jugoslov. katol. akadem- skega društva »Danice« je bil izvoljen sledeči od- bor: Predsednik Majcen Jožef, cand. phil., podpred- sednik Bitenc Stanko, cand. iur., tajnik Lah Zdenko, cand. iur., blagajnik Scharf Viktor, stud. techn., go- spodar Knafelec Tone, stud. techn., revizorji: Do- lenc Vladimir, cand. techn., Dolenc Jurij, abs. iur., Zupan Stanko, cand. iur.

Nedoumljiva previdnost božja je hotela, da se je v cvetu svoje mladosti, stara komaj 26 let, morala ločiti od nas naša nad vse ljub-ljena hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Mara Marinc roj. Valenčak

veletrgovka z lesom in veleposestnica

Umrla je danes ob 18 zvečer, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po kratki in mučni bolezni. Zemeljski ostanki drage pokojnice bodo v nedeljo, dne 26. novembra ob 13 popoldne pred hišo žalosti, Celje, Zrinjskega ulica 4, slovesno blagoslovljeni in nato prepeljani v Dolenjo vas pri Sv. Pavlu pri Preboldu, odkoder se bo vršil pogreb ob 15 po- poldne na farno pokopališče.

Sveti maši zadušnici se bosta brali v ponedeljek, dne 27. novembra ob 7 zjutraj v farnih cerkvah v Celju in pri Sv. Pavlu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in prijazen spomin.

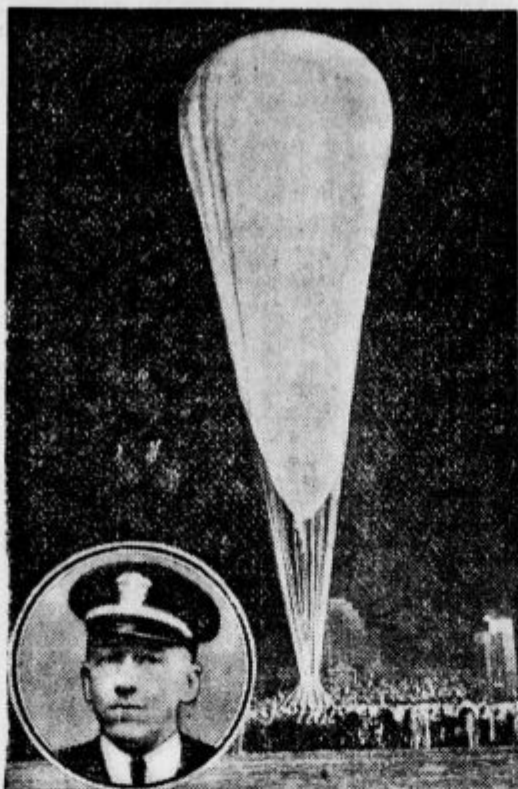
Celje, Sv. Pavel pri Preboldu, Podsreda, 23. nov. 1933.

Zalujoči rodbini

VALENČAK, MARINC in ostalo sorodstvo.

Ameriški polet v stratosfero

Američana, pomorski poročnik Settle (na desni gleda iz gondole) ter major Fordney (levo) sta poskusila s svojim zrakoplovom poleteti v stratosfero. Na sliki vidimo prizor na letališču v Akronu (država Ohio) predno se je zrakoplov dvignil. Dosegla sta višino 18.000 metrov, kar je še vedno manj kakor je dosegel ruski zrakoplov »USSR«. Ruski zrakoplovci, ki so 30. septembra 1933 z zrakoplovom odleteli v stratosfero, so dosegli višino 19.000 m, medtem ko je Piccard 28. maja 1931 prišel 15.780 m, avgusta 1. 1932 pa 16.500 m visoko.

Letalo z 18 vojaki treščilo na tla

Vsi pa so ostali živi in skoraj nepoškodovani

Iz Jeruzalema poročajo o nesreči angleškega vojaškega letala »Vickers-Victoria«, ki je v ponedeljek 20. t. m. na poletu iz Ramleha v transjordan-sko glavno mesto Aman v južni Judeji gručevju padlo na tla. V letalu se je vozilo 18 angleških letalcev in vojakov. Nesreča se je zgodila na ta način, kakor se je menda ponesrečilo pred meseci potniško letalo v Ljubljani. Nad zemljo je ležala gosta megla, tako da je pilot izgubil orientacijo. Na vso moč brčel stroj se je zadel v vrh nekega drevesa, se prebrnil ter pokopal vseh 18 vojakov.

Medtem ko je ljubljanska katastrofa zahtevala osem človeških žrtev, ko je bilo mrtvih vseh osem ljudi, ki so se vozili v ljubljanskem potniškem letalu, ker je letalo treščilo ob zid, se pa vsem 18 pot-

nikom tega angleškega letala razmeroma nič hudega ni zgodilo. Vsi so ostali živi pokopani pod razvalinami. Pilotu se je posrečilo, da je s svojim nožem iz razvalin napravil tako veliko luknjo, da je skozi njo zlezel ven. Zunaj je dobil pomoč. Pritekel je namreč neki Arabec, ki je bil ravno v bližini in oba sta začela razmetavati letalove razbitine ter še drugih 17 ponesrečencev rešila iz neprijetnega položaja. Med 18 ponesrečenci jih je 15 ranjenih, a nobeden ne hudo. Da ni bil nobeden mrtev, je vzrok ta, ker se letalo ni vnelo. K sreči je imel angleški pilot toliko prisotnosti duha, da je zaprl motor, vsled česar se je preprečil požar. Tudi ubogi Nikitin je imel to prisotnost in je preprečil požar, smrti se pa ni izognil, ker je zadel ob zid.

Bivši japonski min. predsednik baron Wakacuki, katerega je na nekem političnem shodu hotel ubiti mlad boksar. Pa so napadalca prej prijeli.

Priča strašne katastrofe

V kraju Cheshire pri Wallasey na Angleškem je pred nekaj dnevi v starosti 48 let umrl mož, ki je doživel eno najbolj usodnih ur svetovne zgodovine. To je bil Robert Leith. Ko je bil Leith 30 let star, je služil na velikanskem parniku »Lusitania« za prvega telegrafista. Meseca majnika 1. 1915. je nemški podmorski čoln »Lusitania« torpediral in potopil. Ta čin nemških podmornic je dal povod, da je pozneje Amerika stopila v vojno in s tem obrnila vojno srečo. Robert Leith je v tistih trenutkih, ko se je potapljala ogromna ladja in je z njo umiralo v mrzlih valovih na stotine potnikov, z brezličnim brzojavom v svet pošiljal klice na pomoč. Klical je na pomoč do tistega trenutka, dokler njegova ladja ni izginila v valovih. Kmalu nato je bil rešen. Ko so pred nekaj časa v Tower-Hillu na Angleškem postavljali spomenik žrtvam »Lusitanije«, je bil Leith povabljen k slovesnosti kot eden redkih preživelih častnikov iz tiste katastrofe.

Nemčija proti Švici v nogometu: V Curihu sta tekmovali moštvi Nemčije in Švice. Zmagala je Nemčija z 2:0. Na sliki vidimo sijajnega švicarskega desnega napadalca Hochstessera. Da na ni zmagala Švica, je kriv švicarski vratar Sechelaye, ki je odpovedal.

Spomin na kralja Ludvika XVI.

Pred kratkim je bila v Parizu na dražbi prodana zbirka starih pisem, med njimi tudi pismo, katero opisuje slovo kralja Ludvika XVI. od svoje družine na večer pred smrtjo. Pismo je pisal kraljev osebni strežaj Clery znameniti slikarki Madame Vigée-Lebrun. Njena in njenega otroka sliki sta v muzeju Louvra v Parizu. Slikarka je hotela naslikati prizor, ko se kralj poslovja od svojecev. Osebni strežaj Clery, ki je bil sam zraven in ki je vse doživel, ji je edini mogel ta dogodek točno opisati. Clery je 1. 1789 v Londonu izdal knjigo, kjer točno opisuje ječo kraljeve družine. V omenjenem pismu slikarki Vigée-Lebrun pa pravi: Stir je mestni častniki, izmed katerih sta bila dva hudo slabo oblečena in sta ostala polkrita, so se gredli ob peči ter gledali slovo brez vsakega znaka, da bi bil kdo kaj ginjen. Okrašeni so bili z veliko rozeto v barvah tribarvnice.

Največja ura na svetu

Vsak Parižan bo poslej lahko natančno vedel, koliko je ura. Le na Eiffelov stolp mu bo treba pogledati. Na tem stolpu bo namreč takoj, ko bo napočil mirak, v višini 200 m zažarelo ogromno kazalo ure z dvema kazalom. Kazalo bo imelo 20 m v premeru in bo razsvetljeno s 600 žarnicami. Pač pa boš pod uro zaman iskal kakše skrinjice, v kateri bi bilo shranjeno kolesje. Uro bo namreč gonila elektrika. Kazalo je posejano z malimi žarnicami, ki so od sredine razvrščene v ravnih vrstah proti kraju, kakor žarki. Vsako sekundo bo po eden teh žarkov zableščal v rumeni svetlobi, vsako minuto v rdeči in vsako uro v beli barvi. Vsako četrt ure bo nakazal širok žarek, ki bo zasijal vsako tri sekunde. Iz daljave bo to svetlobno mešanje videti kakor prava ura z bleščajočimi kazalci.

Od kollarja do zunanjega ministra:

„Stric Artur govori“

Iz življenja Hendersona, predsednika razorožilvene konference

Te dni je vse svetovno časopisje poročalo, da bo predsednik razorožilvene konference Henderson zapustil konferenco. Velik angleški list je ob tej priliki priobčil nekaj zanimivosti iz njegovega življenja pod naslovom: »Stric Artur govori«.

Kadarkoli se je širila govorica, da bo stric govoril v parlamentu, takoj je vse hitelo v zborovalno dvorano. Ne morda samo zato, ker je Henderson izvrsten govornik, ali zato, ker zna tako mojstersko spraviti vso zbornico v dobro voljo, da je že mnogokrat povzročil s svojimi dovtipi, da so poslancem teklo solze smeha. Pač pa Mr. Henderson govori o vsaki stvari le, če jo temeljito pozna in razume. Brez njega, se zdi, da v zbornici nekaj manjka.

Ko se bo te dni zopet pojavil v parlamentu, bo od vseh strani z radostjo sprejet kajti, tudi njegovi najhujši politični nasprotniki ga zelo visoko cenijo in spoštujejo. Stric Artur je zelo popularna oseba in priljubljen pri vseh političnih strankah.

V drugi delavski vladi je prevzel silno važno mesto zunanjega ministrstva. Trdnjavo tradicije in privilegijev, in kmalu zaslovel v političnem svetu.

Sedem in šestdeset let je bil star, ko je postal angleški minister za zunanje zadeve ter v tem svojstvu šel tudi v Zenevo. Zaradi njegovega velikega vpliva in razumevanja so ga državniki in diplomati v Zenevi izvolili za predsednika razorožilvene konference. Obdržal je to mesto tudi še potem,

ko je prenehal biti zunanji minister Anglije.

V Zenevi so zadnje mesece občudovali, s kolikšno vnemo je skušal rešiti nehalno in težko nalogo, kako je vztrajal, potrpeč in taktično vodil, kar se je v danih razmerah sploh še voditi moglo.

Henderson je bil rojen 1. 1863. v Glasgowu na Škotskem. Izučil se je kotlarstva ter bil že v mladeniških letih navdušen delavski organizator. Vleklo ga je v politiko. L. 1903., torej pred tridesetimi leti, je bil v delavski stranki izvoljen v parlament. Postal je celo predsednik Labour party in bil med vojno član vlade. Ker se pa v marsičem ni strinjal s tedanjim predsednikom vlade, je odstopil in bil tudi pri volitvah leta 1918. poražen. »Petnajst let so me imeli,« je dejal z nasmeškom. »Prav imajo, da so si družega izbrali, izprememba je popolnoma upravičena.«

Ko je tudi pri zadnjih državnozborskih volitvah leta 1931. propadel, je dejal nekemu volilcu: »Prav, če mislijo, da znajo oni bolje ko jaz.« V Zenevi ga nazivljejo »dobrega Evropejca« in to čisto upravičeno, kajti nihče se ni toliko trudil za ohranitev miru in nihče ne sovraži samo misli na vojno bolj ko on.

V parlamentarnih krogih in sploh v političnem življenju doma pa mu pravijo kratkomo »Naš stric Artur«. In res je stric Artur preprost, a globoko veren človek. Nihče bi ne verjel, da nosi že sedem križev, saj bi mu prej prisodil le 50 let.

15 rudarjev mrtvih

Poročali smo že, da se je v premogovniku pri Chesterfieldu na Angleškem zgodila velika rudniška nesreča, pri kateri je bilo 15 rudarjev mrtvih. — Na sliki vidimo svojce rudarjev, ki pred rovom s strahom pričakujejo poročil o svojih dragih, ki so delali v jami, ter z grozo zro na nosila, na katerih prinašajo iz jame žrtve rudniške nesreče.

Največje knjižnice na svetu

Dne 15. t. m. ste objavili zanimiv članek »Največje knjižnice na svetu«. Iz njega smo zvedeli po drobnosti o velikih bibliotekah v Mezopotamiji. Grčiji, Rimu, Carigradu v starem veku, potem o najstarejših univ. knjižnicah v sred. veku in o novo-veških v Nemčiji, Franciji, Angliji, Rusiji in v USA.

Morda ne bo odveč, če se pove še nekaj besed o razmeroma skromnih bibliotekah Jugoslavije.

Vseučiliška v Zagrebu (ustan. l. 1874) ima nad 300.000 zvezkov (med njimi čez 300 inkunabul) in 1450 rokopisov.

Knjižnica Jugosl. akademije v Zagrebu ima sicer manj kot 100.000 tiskanih knjig, zato pa okrog 2000 rokopisov in okoli 40.000 listin. Ustanovili so jo leta 1868.

Biblioteka Akademije Nauka v Belgradu (ust. l. 1887) ima okrog 110.000 zvezkov in 312 rokopisov. Mnogo je tudi slovenskih knjig.

Državna (nekdanj licejska) knjižnica v Ljubljani (ust. leta 1774.) ima v svojih mnogo premajhnih prostorih okrog 250.000 zvezkov (med njimi 450 inkunabul) in nad 600 rokopisov, med njimi kos znamenitega »Codexa Suprasliensis« (iz 11. stoletja), imenovanega po supraslskem samostanu v grodenški guberniji. — E. K.

Zlate posetnice

»Zdi se mi, da se bliža kriza h koncu,« je rekel nemški zlatar dopisniku »Köln. Ztg.« v Buenos Airesu: »Po dolgih letih sem dobil zopet naročila za zlate posetnice.«

»Zlate posetnice? Hočete mu natveziti pravljico!«

»Pojdiva v delavnico,« se je nasmešnil zlatar. »Takoi boste videli, da je to res.«

Zlatarjevi vajenci so res vrezavali imena naročnikov na tenke zlate lističe.

»Neverjetno! Koliko pa stane takale posetnica?«

»Cene so pač različne. To je odvisno od količine in kakovosti briljantov, ki se porabijo za črke.«

»A kateri razsipnež je tako bedast, da izda toliko denarja za nepotrebno stvar?«

»Stvar ni tako bedasta, kakor se vam na prvi pogled zdi,« je pojasnil zlatar. »in se naposled tudi izplača. Vse velike tvrde naročajo zlate posetnice, če imajo važna pogajanja z državnimi uradi, se potegujejo za velika naročila itd. To olajša zastopnikom njihovo nalogo. Nihče ne bo zavrnil obiskovalca z zlato posetnico in je tudi ne bo vrgel v koš: saj je posejana z dragulji. Uradnik, ki sprejme tako posetnico, jo naposled proda zlatarju. In mu vendar nihče ne bo očital, da je sprejel podkupnino.«

To so pa lepe plače!

Pred dnevi je svetovno časopisje poročalo o sijajnem plačilu, ki so ga prejeli neki londonski zdravnik, njegov asistent in strežnica za srečno uspešno operacijo hčerke maharadže Nepala. Deset tisoč funtov, dva milijona dinarjev, je vsekakor čeden honorar. Toda, rekord to še davno ni. Pred nekaj leti je neki zdravnik ozdravil Navaba Rampurskega njegovega revmatizma, za kar je prejel 2 milijona 200 tisoč dinarjev.

Celo tako enostavna stvar, kakor je danes cepljenje proti kozam, je bilo vsaj včasih lahko dobičkanosno. Dr. Tom. Dimsdale je bil klican v Rusijo, da cepi carico Katarino II. in njenega sina. Prejel je zato 10.000 funtov nagrade, potem 500 funtov dosmrtno letne pokojnine in plemski naslov.

Kljub temu zares kraljevskemu plačilu pa je bil omenjeni zdravnik v silnih skrbih. Cepljenje je bilo v onih časih še čisto nov način preprečevanja črnih koz. Zato si lahko mislimo, kaj bi se bilo zgodilo z zdravnikom, ako bi bila carica ali pa njen sin na posledicami cepjenja umrla.

Bristolski zdravnik dr. Gale, ki je bil popolnoma slep, je nekega bogataša ozdravil ohromelosti. Ta ga je nagradil z rekordnim honorarjem 50.000 funtov, kar je po današnjem razmerju denarja toliko kakor 9 milijonov in tisoč dinarjev.

Vsi ti navedeni slučajji pa so le izjema. V splošnem so dohodki tudi znanega specialista razmeroma zelo nizki, ki se nikakor ne dajo primerjati z dohodki nekaterih slovečih odvornikov.

Ako zdravnik posebej svojo znanost raziskovanjem, pa naj so odkritja še tako važna za človeštvo, že radi ugleda svojega stanu ne bo iz tega napravil kupčije in le izjemem je slučaj, da prejme za svoja prizadevanja povračilo, oziroma priznanje od države.

Sledovi pesnika Vergila v Albaniji

Italijanski arheolog Luigi Ugolini je pred kratkim na zgodovinskem kongresu v Bariju predaval o uspehih svojih preiskovanj in izkopavanj v Albaniji. Luigi Ugolini je izkopal staro mesto Butrintum, katero pesnik Virgil omenja v svoji Enejadi. Na podlagi izkopanih razvalin je mogel ugotoviti, kako natančno je pesnik Virgil to mesto opisal. Ugolini je odkril celo vrata, skozi katera je Enej baje prišel v mesto. Gledališče, ki je bilo zgrajeno v 4. stoletju pred Kr., je še dobro ohranjeno. Ohranjen je še mali zabož, s pomočjo katerega so v gledališču posnemali grmenje. Profesor Ugolini sklepa, da je najbrž Virgil tedaj dolgo časa prebival v Butrintu, da si je lahko dobro zapomnil kraj, kjer je živel njegov junak.

Sport

Proti rekordom v ženskem sportu

V Hitlerjevi deželi se zelo brigajo za sportno vzgojo svoje mladine. Vso inicijativo je prevzela država, ki vzgaja mladino v militarističnem duhu, v katerem vidijo glavni namen nemške telesne vzgoje, kar njihovi voditelji sportnega pokreta niti več ne prikrivajo. Prav posebno paznjo pa polagajo tudi pri sportni vzgoji svojih deklet in žena in reči se mora, da so besede, ki jih je v tem pogledu izrekel nemški državni sportni vodja v. Tschammer in Osten, zelo na mestu ne samo za nemške sportnice, temveč za ves ženski spol, ki se bavi s telesnimi vajami.

Nihče ne sme gojiti sporta radi sporta kot takega. Smisel sporta je telesna vzgoja. Samoobsebi je razumljivo, da moramo zahtevati od moža drugih telesnih sposobnosti in sportnih uspehov kot od žene. Pa tudi pri ženi more vsak uspeh, če ostane v zmernih mejah, ki zdravju ne škoduje, vzgojo učinkovati. Jasno, da tudi njej ne moremo odvzeti volje do napredka, vendar ne sme hrepeneti po rekordih.

Stremeti moramo za tem, da bo glavna in največja naloga vsake žene, postati mati. Sveta dolžnost vsake žene je dalje, da postane družica svojega moža, vzgojiteljica in čuvarica sedanjosti in bodočnosti. Baš zato je strogo ločiti sportne naloge moža od onih za ženo.

V mnogih krajih, predvsem pa v Ameriki, se je ženski svet v lahki atletiki zelo močno približal uspehom moža. To je nesmiselno! Kajti nihče se ne more in ne sme tako daleč spozabiti, da bi naravne razlike med obema spoloma ne upošteval in bi dovoljeval, da dekleta na izumetničen način dosegajo uspehe, ki se bodo slej ko prej bridko maščevali nad njimi samimi. Poleg tega se pa taka dekleta udeležujejo samo v sportu ter so za druge stvari nesposobne. Tudi prenapornih sportov naj ne goji ženski spol. Tek na 800 m so Nemci pri zadnjih tekmovanjih črtali iz ženskega programa, češ, za srednje proge, ki zahtevajo velik napor, žensko telo ni sposobno. Dočim so pa nekatere druge panoge, kakor skoki, meti in teki na kratke proge zelo primerne za dekleta. Nežni spol naj se bavi predvsem s takimi sporti, s katerimi si bo prisvojil gibčnost, pogum, samozavest in lepoto.

In končno še to-le: Dekle, ki si je pri kaki tekmi priborila zmago, ne sme pozabiti, da se v trenutku, ko tekmuje, udeležuje v nekem postranskem poslu. Glavna njena naloga je skrbeti za svoje zdravje in materinstvo. Kajti žena, ki je preveč podobna možu in ki samo svojo muskulaturo trenira, ni več žena. In tudi lov za rekordom ne sme imeti mesta med ženskostjo. Propagirati je samo tak sport, ki bo koristil zdravju naših deklet in žena.

K nedeljski tekmi Primorje : Jugoslavija

O nedeljski tekmi Primorje:Jugoslavija so belgrajski listi prineli toliko tendencioznih in pristranskih stvari, da mora podpisani klub k temu zavzeti svoje stališče, ki je izraženo v naslednjih točkah:

1. Podpisani klub odklanja, vsako odgovornost za nedeljske dogodke in ugotavlja, da niso pri njih sodelovali niti igralci niti organizirani člani podpisane kluba.

2. Upravni odbor ASK Primorja se mirne vesti podvrže vsaki preiskavi, ki bi se v tej smeri vodila.

3. Vodstvo podpisanega kluba obžaluje, da je belgrajsko časopisje raztegnilo zadevo v afero, objavljajoč enostranske informacije, ki jih črpa iz krogov vodstva in moštva Jugoslavije, dočim oficijelnih pojasnil podpisanega kluba še do danes ni objavilo.

4. Jugoslavija je v »Vremenu« od 22. novembra objavila komunikacijo, v katerem izjavlja, da umika po zahtevanju vodstva ekspedicije v Ljubljano javno najavljeni protest. V posebni točki pravi, da se je igralec Primorja g. Hassl po svoji izključitvi protipravilno vrnil v igro, kar ne ustreza resnici.

5. V kolikor je prišlo do prerekanja med delom ljubljanske sportne publike na eni in med igralci Jugoslavije ter nekaterimi priložnostnimi poselniki tekme na drugi strani, je iskati iniciatorje za razne nesportne in nespodobne izraze med igralci Jugoslavije, ki so prvi uvedli v to prerekanje pri nas neobičajne in nam tuje psovke.

6. Vodstvo podpisanega kluba obžaluje, da je ves sportni tisk Belgrada, ki se nahaja v rokah pristavev Jugoslavije, tretiral po enostranskih in pri-

stranskih informacijah nedeljske dogodke in jim v brezprimerem pretiravanju skušal dati obseg in pomen, ki sta jim bila tuja.

7. Glede izjave igralca Jugoslavije g. Dimitrijeviča o poskusih podkupovanja omenja podpisani klub, da bo nudi omenjenemu gospodu priliko, da svoja sumničenja in podtikavanja dokáže pred našo najvišjo nogometno instanco in pred sodiščem.

8. Pravtako bo podpisani klub tožil sportnega referenta »Pravde« g. Vladimirja Krstovića, da bo imel priliko dokazati svoje smele trditve, da »Pravdi« dne 23. novembra 1933.

V Ljubljani, dne 23. novembra 1933.

Odbor ASK Primorje.

ZSK Hermes: Rapid (Maribor)

Zadnja tekma v jesenskem prvenstvu.

Kot zadnje srečanje v jesenskem prvenstvu podveznega prv. tekmovanja ima naš Hermes v nedeljo v gosteh mariborskega Rapida. Za to tekmo vlada med našimi sportniki zelo veliko zanimanje, posebno še, ker je to prvo letošnje gostovanje Rapida v Ljubljani. Rapid je znan po svoji izraziti borbenosti, istotako nam je Hermes pokazal, da je njegovo moštvo v dokaj dobri kondiciji, tako, da bo tekma ena najzanimivejših jesenske sezone v Ljubljani.

Tekma se bo vršila v vsakem vremenu na igrišču Hermesa ter prične ob 14.15. V predtekmi, ki se bo vršila ob 13 nastopi Hermes II, proti Zaglugu.

Tekmovanje za zimski pokal

Nogometne tekme, ki imajo socialni namen.

Nogometno tekmovanje za zimski pokal prične že v nedeljo, dne 26. t. m. z dvema tekmama. Obe tekmi se odigrata izven Ljubljane in sicer: v Domžalah nastopi Jadran (Ljubljana) proti SK Domžale, v Kranju pa SK Slova (Ljubljana) proti Korotanu. Pričetek obeh tekem ob 14.15. O tekmovalstvu za zimski pokal, bomo prihodnjič podrobneje poročali.

Tek Zedinjenja 1. decembra

Pod pokroviteljstvom Nj. Veličanstva kralja.

Poročali smo že, da priredi ASK Primorje na letošnji praznik našega zedinjenja 1. decembra velik tek skozi mesto Ljubljano. Prireditelj je zamišljena v velikem obsegu ter so povabljeni nanjo poleg naših najboljših tekačev tudi atleti iz Češkoslovaške, Poljske, Rumunije, Bolgarije, Grčije in Turčije.

Glede na to, da obhajamo letos petnajstletnico našega zedinjenja, bo ta prireditev ne samo najlepša letošnja, ampak po pripravih sodeč, ena najlepših sportnih prireditev sploh, kar smo jih doslej videli v Ljubljani.

Pokroviteljstvo prireditve je blagovolil prevzeti Nj. Vel. kralj Aleksander, kar bo dalo tej edinstveni sportni manifestaciji še prav poseben sijaj.

Službene objave LNP

(s seje p. o. dne 22. novembra 1933)

Navzoči gg.: Stanko, ravnatelj Setina, Novak, Skuhala, Vrhovnik, Kosirnik, Zupanec; odsotni upravičeno gg. Oman, Anko, neupravičeno Starec.

V nedeljo 26. novembra se določijo prvenstvene tekme v Ljubljani na igrišču Hermesa ob 10.15: Mars—Reka. Službujoči odbornik g. Vrhovnik. Vsa klub mora postaviti po tri reditelje. — Ob 14.15: Hermes—Rapid. Dovož se predtekma ob 13.00: SK Zalog—Hermes II. Službujoči odbornik g. Melicer. Hermes mora postaviti osem rediteljev. — V Celju

igrišče SK Celje ob 14.00: SK Šoštanj—SK Laško. Službujoči odbornik g. Jegričnik. — V Ptuj igrišče SK Ptuj ob 14.30: Drava—Mura. Službujoči odbornik g. Samuda. — Preložena prvenstvena tekma Olimp—Jugoslavija, določena za 5. november, se določi na 3. december v Celju. — Vzame se na znanje prijava Hermesa, Ljubljana, da se v nedeljo 26. novembra odigrajo pokalne tekme za fond brezposelnih igralcev in sicer v Kranju: Korotan—Sloga, v Domžalah: SK Domžale—Jadran — Kazenskemu odboru se preda igralec Pavlin Adolf (Zeleznikar, Maribor) na podlagi sodniškega poročila od prvenstvene tekme Zeleznikar—ISSK Maribor 19. novembra v Mariboru. — Igralca Gorisek Stanko in Zaler Ivan (oba Atletik SK Celje) na podlagi sodniškega poročila od prvenstvene tekme Atletik SK—Jugoslavija dne 19. novembra v Celju. — Verificirajo se s pravico nastopa 2. decembra 1933 za Muro, Murška Sobotna: Schäffer Mirko; za Svobodo, Vič: Ribič Emil, Hedenik Tine; s pravico nastopa 2. decembra 1933 za mednarodno, 22. februarja 1934 za priateljske in 22. maja 1934 za prvenstvene tekme se verificirajo za Primorje, Ljubljana: Starman Adolf. — Poziva se Sloga, Ljubljana, da pošlje do prihodnje seje legitimacijo za igralca Starmana Adolfa, ki se je prijavil za drug klub. — Verificirajo se prvenstvene tekme: Mars—Slovan 4:1; Gradjanski—Drava 5:0; Disk—Svoboda 2:0; Svoboda—Panonija 3:1; Reka—Grafika 6:0. — Tajnik II.

Svetovno nogometno prvenstvo

O priliki meddržavne nogometne tekme med Nemčijo in Švico se je vršila v Curihu pod predsedstvom Italijana Mauro seja pripravljalnega odbora za svetovno nogometno prvenstvo leta 1934. Seji so prisostvovali Italijani, Nemci, Švircarji in Madjari. Na seji so z veseljem ugotovili, da so se skoraj vse skupine posameznih držav zedinile glede odigranja izločilnih tekem za svetovno prvenstvo. Udeležencem I. skupine, h kateri spadajo Kuba, Haiti in Meksika, se je sporočilo, da izvedejo svoje izločilne tekme tako pravočasno, da se bo do 1. aprila določil končni udeleženec. Dalje so ugotovili, da se Urugvaj, ki brani svetovno prvenstvo, doslej še ni prijavil. V službu, da pošlje Urugvaj ali še kaka druga država naknadno prijavo, bo o pripustitvi teh k tekmovalju odločala FIFA. V 5. skupini se je Švedska kvalificirala za sodelovanje pri svetovnem prvenstvu. V 8. skupini, h kateri pripadajo Bolgarija, Avstrija in Madjarska, se še niso zedinili glede terminov za odigranje izločilnih tekem. Tem se je naročilo, da do 31. decembra t. l. sporočijo, kdaj bodo te tekme. Tekma med Jugoslavijo in Romunijo, ki je določena za 6. maj, se na prošnjo pripravljalnega odbora preloži.

Končno je poročal še zastopnik italijanske nogometne zveze glede popustov za igralce, oficijelne zastopnike in druge obiskovalce svetovnih prvenstev.

✱

ASK Primorje (smučarska sekcija). Prvo sekcjsko predavanje se vrši v ponedeljek, dne 27. t. m. v kmetski sobi restavracije »Slamič« na Gospodski cesti. Predava g. Laco Mihel: »O smučarski opremi«. Pričetek ob 20.15. Po članih upelani gostje dobrodošli. Za člane sekcije vstop prost, za ostale 2 Din. — Odborova seja danes ob 20 v kavarni Emona.

Rigoulot, znani francoski težko-atlet in večkratni svetovni rekorder se bo — tako namreč pravijo nekatera pariška poročila — začel baviti z rokoborbo.

Nekaj podrobnosti iz evropskih lahkoatletskih prvenstev. Kakor smo že poročali v našem listu, se vrše evropska lahkoatletska prvenstva prihodnje leto v Italiji in sicer na Mussolinijevem stadionu v času od 7.—9. septembra. Tudi o tekmovalnih disciplinah, prijavah etc. smo že poročali. Da se spolni naše prvotno poročilo, moramo še dodeljati: Zmagovalec v vsaki disciplini prejme zlato, drugi-

in tretjeplasirani srebrno, četrtri, peti in šesti pa bronasto kolajno. Vsi drugi udeleženci ter oficijelni funkcionarji pa prejmejo spominske kolajne. Italija se obveže, da bo najmanj stotim inozemskim udeležencem plačala vožnjo (11. r.) in preskrbo za največ 8 dni (čas potovanja tja in nazaj vračunan). Te udeležence si bo izbral organizacijski komite na podlagi v poletju 1934 doseženih rezultatov, vendar ima vsaka prijavljena država pravico do najmanj enega udeleženca, kateremu se povrne stroški in navedeni višini.

Evropsko prvenstvo v plavanju leta 1934 bo v Nemčiji. Doslej so se prijavile naslednje države: Nemčija, Francija, Madjarska, Češkoslovaška, Holandija, Švica, Belgija, Turčija in Jugoslavija.

Sonja Henie, svetovna prvakinja v umetnem drsanju se bo udeležila tekmovalja v Neusohlu, ki se vrši v času od 28. januarja do 4. februarja. Sodelovala bo tudi pri otvoritvi monakovskega zimskega stadiona.

Madjarska-Bolgarija. Izločilna tekma za svetovno prvenstvo, ki je bila določena za 11. februarja prihodnjega leta, se bo odigrala kasneje, ker so Bolgari mnenja, da bi jo vsled hude zime tedaj ne bi mogli tako izvesti kakor bi bilo potrebno.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 24. novembra: 11.00 Šolska ura: Jesen v prirodi (Vladimir Kapus), 12.15 Reproduciran vokalni koncert (slovenske narodne v duetu), 12.45 Poročila, 13.00 Čas, Reproduciran koncert (tamburaški orkestri), 18.00 Reproduciran vokalni koncert (ruske pesmi), 18.30 Ustvarjalec in zajednica (Zadnek Milan), 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Andrejka), 20.00 Prenos iz Zagreba: Koncert ruskega umetniškega zbora, 22.00 Čas, poročila, 22.30 Radiojazz.

Sobota 25. novembra: 12.15 Reproduciran koncert (za vsakega nekaj), 12.45 Poročila, 13.00 Čas, reproducirani instrumentalni koncert (fantazije Verdievih oper), 18.00 Reproduciran vokalni in instrumentalni koncert (vesele pesmi), stanje cest, 18.30 Zabavno predavanje (prof. Šest), 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber), 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug), 20.00 Koncert Radio orkestra, vmes instrumentalni solistični vložki (čelo, klarinet), 21.00 Dvoboj na harmoniki, gg. Magister: Bricelj, 21.30 Čas, poročila, 21.50 Koncert Radio orkestra in Radio jazz.

Drugi programi

Sobota 25. novembra:

Belgrad: 17.00 Vokalni koncert P. Holodkova, člana opere, 20.00 Koncert belgrajskega pevskega društva, 21.30 Koncert za flavto in orkester. — Zagreb: 20.45 Koncert Radio orkestra. — Dunaj: 11.30 Orkestralni koncert, 15.45 Zborovski koncert, 18.30 Orkestralni koncert, 20.05 Kleter, opereta, Zeller. — Leipzig: Zabavni koncert, 23.00 Koncert simfoničnega orkestra. — London: 21.00 Radio orkester, 22.15 Koncert za alt in klavir. — Praha: 16.00 Salonski koncert, 20.25 Jazz-glasba, 21.00 Kabaretna glasba, 22.15 Radio orkester. — Rim: 17.15 Koncert Radio orkestra, 20.45 Prenos opere. — Varšava: 16.55 Lahka glasba: orkester in solo petje, 18.20 Jazz in petje, 20.00 Orkestralni koncert, 21.20 Koncert poljske glasbe na klavir. (Iz »Radio Ljubljana«)

ZA MIKLAVŽA
zelo prikladna darila nudi tvrdka
A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

»Da, nočejo,« je nadaljeval hripavi. »Ali ste videli oba častnika. Z debelimi gobci? Samo v seledju se potikajo, za gospicami pohajkovati in se po plišastih zofah valjati, to znajo, dočim naši sinovi na fronti kri prelivajo!«

»Popolnoma pravilno, tovarišč,« je dejal drugi. »Od revolucije v resnici nimamo nič. Voja je kot prej in zemlja še zdaj ni razdeljena. Lepo so si gosposde postlali! Narediti moramo svojo lastno revolucijo in izrgati gospodom oblast iz rok! Začasna vlada je ista figa kot carjeva vlada! Vojno končajmo, oficirjem jih dajmo par po gobcu, primimo za orožje in zapodimo gosposde, ki so se polakomnili carjevega denarja in zemlje in ogoljufali ljudstvo! Lepo so nas opeharili! Ne dajte se oslepiti, tovarišči! Zgrabite za orožje in si vzemite, kar je vašega!«

Pogledala sem skozi okno. Bila je že tema in nisem mogla videti obraza onega, ki je govoril; videla sem pa obrise poslušalcev. Koliko sovraštvo in kolika togoča je govorila iz vsake kretnje! Dete je kolkalo. Črna voda je udarjala ob bok, po nebu so se podili temni oblaki, začelo je pršeti.

22. junija 1917.

Ali je sploh bila revolucija ali ne? Tako se vprašujem vsak dan? V tem mirnem mestecu na deželi ni videti, da bi se bilo kaj spremenilo. Dانه dopoldne sem se nalašč usedla na klop pred hišo starega očeta, ki stoji ob glavni ulici, in sem opazovala »promete« šest žensk, ki so hitele z vedri po vodo, voz sena, tri krave, ki so jih jutraj zamudili izgnati na pašo, in nekaj psov; to je bi-

lo vse. Solnce žge, ozračje je nasičeno vonja po cvetočem jasmínu in španskem bezgu, vzduh je težak, omamljiv in negiben.

Pošta prihaja v ta kot samo enkrat na teden. Od česa neki žive ti ljudje? Gotovo od takih stvari kot včeraj, ko je bilo vse mesto pokonci: okrožni pisar Safranov je sumpil svojo ženo, da ima razmerje s trgovcem Pusankovim; zato ji je potisnil lonce smetane na glavo, ki ga ni mogla drugače sneti, nego da se je zaletela z njim ob vrtno ograjo in se je nenavadno pokrivalo razbilo.

23. junija. 1917.

Često se mi zdi, da se je naše življenje ustavilo, tako zelo je današnji dan enak včeršnjemu. Ob petih vstajam in pijem s starim očetom in staro materjo čaj na terasi. Vse okoli cvete jasmín, ki ga stari oče najbolj ljubi. Na smetragdno zelene jasmínove liste naslanjajo temno rdeče rože svoje glavice. Zrak je čist in svež, veselo, toplo poletno jutro; ob pogrnjeni mizi stoji lesketajoči se samovar iz medi.

Neprestano mora goreti, kajti stari oče ne more trpeti »čerkunjenega« samovarja. Brž ko neha siliti, morajo prinesiti drugega.

Po čaju grem na vrt in se dolgo sprehajam po drevorju.

Tja grem, kjer se pričinja jezero. Majhna utica in klopica je tam, s čudovitim razgledom na jezero in gore. Cele ure presedim tam s knjigo v roki; pa ne berem zmerom, še večkrat gledam v sinjo daljo in občudujem tiho, veličastno lepoto moje domovine. Delam pesmi, ki so polne ljubezni do tega jezera in do gora, polne hrepenenja po nečem neznanem. V daljavi samotem čoln na valovih, solnčni žar na gorskih vrhovih, vse to mi vzbuja v srečo tiho otožnost. Zlostna sem, sama sem kot ta zapuščen čoln na jezerskih valovih...

29. junija 1917.

Ob praznikih je tukaj na široki glavni ulici tako zvano »guljanje«. To je krasno! Dostojanstveno se sprehajajo dekleta in fantje. Dekleta se začenejo udeleževati s trinajstimi leti. Nosijo dolga krila in kopreno iz tančice na glavi, klobuke imajo samo »gospice« in »gospodičine«. Dekleta hodijo počasi gor in dol in se delajo, kot da niti ne opazijo fantov, ki gledajo za njimi. Tako se godi do šestnajstega leta, ko se večnoma že zaroče. Katera s sedemnajstimi leti še nima ženina, ostane gotovo zarjavela devica. Imajo tudi zelo sirov običaj. Če fantje doženejo, da je kaka deklica »zamudila« ženitev, pomažejo vrata hiše, kjer ubožica stanuje, s katranom.

Prej, pravijo, se je to zgodilo samo tam, kjer je bil nezakonski otrok, zdaj pa se je ta razvada raztegnila na vse služaje, če se dekile iz kateregakoli vzroka ni mogla poročiti. Če pride tujec v mesto, brez dvoma postane pozoren na nekatera hišna vrata. Kak oče skuša sramoto na ta način zbrisati, da podere vrata in napravi druga, ki se seveda prav malo skladajo s staro ograjo in staro hišo. Drugi skušajo katran spraskati in prebeliti, toda črne kranže se poznajo skozi beleč in učinkujejo tem bolj čudno. Mnogi pa pustijo stvar, kakor je in se sprijaznijo z vrati, ki so jih namazali fantlini.

6. julija 1917.

Peljali smo se k starcu Grigoriju. Stara mati, ki se še vedno ne more oprostiti slutenj, je sklenila, da ga prosi, naj moli za blagor vse rodbine. Bila nas je tako lepa družba, razen nas še posestnik Ivan Ivanovič Mihajlov z družino, okrožni glavar in okrožni zdravnik s svojci. Najprej smo se peljali na šestih motornih čolnih eno in trideset vrst po jezeru. Modra, skoraj kot zrelo gladka vodna površina, velike bele vodne lilije, jate divjih

rac, božajoče toplo solnce, vse to se je spajalo v eno. Kako lepo je bilo! — Starec Grigorij živi na samotnem otoku sredi jezera kot samotar. Poleti in pozimi je bos in se hrani z gobami in suhimi zelišči. Leto in dan nosi dolgo, belo srajco. Kako to, da v mrzlih zimah tukajšnjih ne zmrzne? Živi v votlini, kjer spi na goli zemlji.

Breg je kamenit, jezero buta ob ostre čeri. Le težko smo pristali k bregu. Vsi smo bili v visokih čevljih, ker je na otoku polno kač, kojih pik je smrti. Čeprav vidim stareca vsako leto, vendar vedno napravi name silen vtis. Prišel nam je nasproti in se ustavil pred nami s prekrižanimi rokami. Dolgi, skoraj zlati lasje so čisto spošteni in mu segajo skoraj do kolen. Obličje mu zakrivajo lasje, kar ga dela podobnega kakemu bajnemu bitju. Skoz kodre nas gledajo majhne, pa silno bistre sivomodre oči. Srajca mu je bila umazana in raztrgana in pri luknjah se je videlo od solnce ožgano telo. Roke, ki jih ni nikoli umival, so bile vedno popolnoma črne in kakor z luskinami pokrite. Pravijo, da je to od kačjih plikov, ki mu sicer ne škodijo, pa se mu je vendar radi njih naredila taka koža.

Přva je stopila predenj stara mati in rekla tiho:

»Blagoslovi nas, starec! In moli za mojega moža, služabnika božjega Nikolaj!«

O starecu pripovedujejo, da zdravi bolnike. Često mu pripeljejo s čolnom bolnike in jih ozdravlja s tem, da jim polaga roko na čelo. Vsekako le tedaj, če ima bolnik živo vero. Nevernim ne pomore. Stara mati je stala pred njim s povešeno glavo in solze so ji kapljale z lic. Starec je pristopil in ji rekel z brezovčnim glasom:

»Veliko gorje nas čaka vse. Nesreča in smrt. Ljudje se obračajo od Boga in Bog od njih.«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali ogles Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Morske ribe

direktnega uvoza, zanesljivo sveže, prodaja v veliki izbiri po nizkih cenah vsak četrtek in petek

velemesarija Slamič

Na iste dneve postreže moja restavracija velecejni, gostom z najokusnejše pripravljanimi morskimi in sladkovodnimi ribami.

Telefon: Mesarija 29-73, restavracija 29-72

Vajenci

Vajenca

za knjigovodsko obrt — sprejem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13761. (v)

Službodobe

Izučeno prodajalko

samsko, samostojno, za trgovino mešanega blaga, cenjejo moč, sprejem. Ponudbe pod »Poštena« št. 13781 na upravo »Slovenca«. (b)

Šoferja

brezposelnega, zanesljivega, po možnosti mehanika, sprejme D. Pačnik, Laško. (b)

Akviziterji

za nabiranje abonentov avtomatičnega adresarja — le spretni in pošteti — se naj javijo od 14 do 16 — hotel Lloyd, soba št. 7. (b)

Sirar

samski, z mlekarstvo šolo in zadostno prakso za izdelovanje ementalke sira itd. se sprejme s 1. decembrom. Mleka 300 do 400 litrov dnevno. — Stanovanje v novi mlekarni. Ponudbe z zahtevno plače na naslov: Mlekarstva zadruga. Izlake pri Zagorju ob Savi. (b)

Stanovanja

ISČEJO:

Soba

isče mirna gospodinja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sredina mesta« št. 13786. (c)

ODDAJO:

Soba s kuhinjo

se takoj odda v Orlovi ulici 7. (č)

Lepo stanovanje

5 sob, kabinet, v vili poleg Tivoli, solnčna lega, brez vis-a-vis, moderni komfort, povsem renovirano, se odda takoj ali za februar. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13773. (č)

Tristanovanska hiša

z gospodarskim poslopijem in velikim vrtom — takoj naprodaj. Bolfenkova ulica 10, Studenci (Maribor). (p)

Motor

na sesalni plin

60—100 KS, z generatorjem, za premog ali drva, kupimo. Obširne ponudbe na Ferolin, Vinkovci.

Razglas o licitaciji

Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje za dobavo in montažo plinskih aparatov v zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

II. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 7. decembra 1933 ob 11

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojašila in ponudbeni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami istotam soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša:

Din 77.310.—

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine in na razglasi deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko. Mestni načelnik: L. S. Dr. Lipold L. r.

Vino

belo in črno, novo in staro, na debelo, se dobi pri Osrednji vinarski zadruzi v Ljubljani, Celovška cesta 81. (l)

Koruzno moko

za krmo

dobite najceneje pri Fran Pogačnik d. s. o. z Ljubljana Tyrševa (Dunajska) c. 67 nasproti mitnice. (l)

Jabolka

zimsko, okusna, po 4 Din kg franko vsaka postaja, povzeto razpošilja: Postržin, Maribor. Gozdna ulica 56. (l)

Gorenjski krompir

„ONEIDA“ in zgodnji „ROŽNIK“ prodaja Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

Pozor!

Nudim prva sveže in kislilo zelje ter repo iz svoje že nad 30 let obstoječe tovarne po najugodnejših cenah v sodih po 25, 50 in 100 kg. Zeleničari poseben popust. Tovarna kislega zelja Oražem. Moste pri Ljubljani. (l)

Miklavžev

in vsakovrstne gledališke lasulje izposojuje M. Podkrajšek — Ljubljana — Sv. Petra cesta 12. (l)

Skobelnik

še nerabljen — prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13734. (l)

Peč na žagovino

prodam. Ponudbe pod šifro »Peč« št. 13785 na upravo »Slovenca«. (l)

Čebulo

prvovrstno — razpošilja vsako množino po 63 Din za 100 kg: Uršič, Moškanjci. (l)

Šivalni stroj

z okroglim čolničkom in krojaški šivalni stroj — poceni naprodaj. Dvorakova ulica 3/I. (l)

Obrt

Fran Himmelreich

krojaški mojster, Predškofijo 9, se vladno priporoča č. duhovščini in cenj. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Delo solidno, cene zmerno nizke! (t)

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Priporočajte povsod

dnevnik

SLOVENEČ

Snežno bele zobe dosežete z dnevno uporabo

DIANA
ZOBNE PASTE

Poskus bo prepričal tudi Vas. Zato zahtevajte vedno samo pravo

DIANA
PASTO ZA ZOBE

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš predobri soprog, oče, brat, stari oče, stric, tast, gospod

IVAN DIMIC

dne 23. t. m. ob 10 dopoldne po daljši bolezn, previden s tolažili svete vere, v Gospodu mirno zaspal. Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, dne 25. t. m. ob pol 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Komendi.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 2. decembra 1933 ob pol 7 zjutraj v župni cerkvi v Komendi.

Križ pri Kamniku, dne 23. novembra 1933.

Marija, soproga. Janko, Mici poroč. Hribar, Franc, Viktor, Fanči, otroci. Franc, Ivana, brat in sestra in ostalo sorodstvo.

Globoko potrjeni avljamo žalostno vest, da nas je naša ljubljena sestra, nečakinja, sestrična in teta, gospodična

Rozina Pogačnik

danes, dne 22. t. m. ob 17, spravljen z Bogom, v najlepši življenjski dobi, zapustila.

Pogreb naše nepozabne Rozine bo v petek ob pol 15 iz hiše žalosti, Kralja Petra trg 8/I, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v soboto ob pol 7 zjutraj.

Ljubljana, dne 22. novembra 1933.

Žalujoče sestre
in ostali sorodniki.

Zahvala

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Ljudevita Mlakarja

profesorja državne učiteljske šole

v tako lepem številu počastili na poti k večnemu počitku, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Posebej se še zahvaljujemo pred. duhovščini, ravnateljstvu, učiteljskemu zboru in dijaštvu učiteljske šole, učencem in učenkam vladnice ter pokojnikovim bivšim gojencem, dalje gg. predstavnikom prosvetne uprave, pokojnikovim stanovskim tovarišem, zastopnikom Jug. profsorskega društva, predstavnikom raznih kulturnih in nacionalnih organizacij, pevskemu zboru pod vodstvom g. Z. Prelovca za krasno žalno petje ter g. direktorju N. Maroltu in g. maturantu za tolažilna govora ob grobu našega predragga pokojnika.

Najlepša hvala vsem dobrim darovalcem krasnih vencev in cvetja ter vsem, ki so na kakršenkoli način sočustvovali z nami.

Iskrena hvala vsem!

Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 25. t. m. ob 8 zjutraj v cerkvi presv. Srca Jezusovega.

V Ljubljani, dne 23. novembra 1933.

Vdova Gabrijela s hčerkama
in ostalo sorodstvo.

Lepe starke

KREMA TOKALON

(rožnate barve) vsebuje Biocel, ki se pridobiva od mladih živali po uzumu prof. dr. Stejskala.

Edino hranivo za kožo z jamstvom od 200.000 Din

Zene od 50 let lahko sedaj izgledajo, kakor da jim je komaj 30 let.

Uporabljajte kremo Tokalon rožnate barve zvečer pred počitkom, kremo Tokalon bele barve, ki ni mastna, pa zjutraj.

Oglas

Izvršenje elektro-mašinskega dela kalorične električne centrale, transformatorskih stanica i mreže visokog i niskog napona za osvetljavanje Bitolja.

Sud opštine grada Bitolja držaće na dan 28. decembra 1933. god. u kancelariji suda opštine od 11—12 časova pre podne prvu ofertalnu licitaciju u zakonskom roku za izvršenje elektro-mašinskega dela kalorične centrale, transformatorskih stanica i mreže visokog i niskog napona za osvetljavanje Bitolja. Revidovana predračunska suma iznosi 4.121.337,44 dinara. Kaucija za domaće preduzimače iznosi 411.500.— dinara a za strance 823.000.— dinara u gotovom novcu, vrededjim papirima po berzanskom kursu ili garantnom pismu registrovanom kod ministarstva financija jedne od poznatih banaka. Kaucija se ima položiti na opštinskoj kasi najdalje do 10 časova na dan licitacije.

Domaći preduzimači dužni su poneti uverenje o prijavi preduzimačke radnje za ovu godinu kao i dokaze o ispunjenju uslova iz čl. 87 zakona o državnom računovodstvu t. j. uverenje u plaćenju porezi za prethodno tromesečje kao i uverenje od nadležne komore. Strani preduzimači dužni su podneti reference nadležnih komora o solidnosti u dosadanjem radu kao i sposobnosti da mogu izvršiti isporuku i montažu napred pomenute instalacije.

Ponudbe moraju biti snabdevene taksnim markama od 700 dinara i u zapečaćenom kovertu na kome ima stajati: Ponuda za izvršenje elektro-mašinskega dela kalorične električne centrale, transformatorskih stanica i mreže visokog i niskog napona za osvetljavanje Bitolja.

Naknadne telegrafske i telefonske ponude neće se primati.

Predračun, planovi i ostali pogodbeni uslovi mogu se videti svakog dana u kancelarijsko vreme u tehničkom odeljenju opštine grada Bitolja, a po zahtevu od strane firme ili njenog ovlašćenog zastupnika mogu se i dobiti. Sve ovo može se videti i u elektro-mašinskom odeljku kraljevske banske uprave u Skoplju.

Broj 22869. Iz kancelarije suda opštine grada Bitolja. 18. novembra 1933. godine, u Bitolju.

Po kratki in mučni boleznj se je preselil v večnost naš nepozabni

Ivan Černe

posestnik in dolgoletni gostilničar na Sveti gori pri Gorici.

K večnemu počitku je bil položen na domačem pokopališču v Solkanu dne 27. oktobra 1933.

Solkani pri Gorici, oktobra 1933.

ŽALUJOČI OSTALI

ZAHVALA. Za izraze iskrenega sožalja, katere smo prejeli ob priliki smrti naše iskreno ljubljene soproge, mame, sestre in tete, gospe

Frančiške Vrhovec

za poklonjene vence ter cvetje in za nad vse številno spremstvo na njeni zadnji poti, se vsem prav prisrčno zahvaljujemo.

Ljubljana, 23. novembra 1933.

Žalujoči soprog in sin.